

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

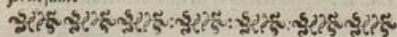
Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

Disquisitio VI. An Concilij super Papam superioritas evinci possit ex Concilij
Constantiensis decreto Sessione quartâ edito?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

bur habet, quidquid agitur, nisi auctoritate Romani Pontificis roboretur, & confirmetur. Sente ergo, quod ad Concilium à Papa appellari possit, est hæreticum, & contra illum articulum, Sanctam Ecclesiam Catholicam. Sic autem superius argumentatur; Quicumque privilegium Romana Ecclesie à Christo traditum auferre conatur, est hæreticus: Sed dicens, & tenens, quod licet appellare à Romano Pontifice ad Successorem ejus, auferit privilegium Romana Ecclesie à Christo traditum; ergo talis manifestè est hæreticus. Et sic probat Minorem; Quicumque sentit, Romanum Pontificem non esse summum, supremum, & unicum Caput totius Ecclesie, auferre conatur privilegium Romana Ecclesie à Christo traditum: sed quicumque à Papa appellandum sentit, sentit, Papam non esse summum, & unicum Caput Ecclesie, ergo, &c. Unde sequitur quod, quicumque hoc sentit: sentit contra articulum Nicæna Synodi, ubi dicitur unam Sanctam Ecclesiam, quia Ecclesia habet unitatem ex unitate capitis. Unde & Joan. 10. dicit Christus. Fiet unum ovile, & unus Pastor. Si licitum esset appellare à Papa, & ille, ad quem appellatur, esset Caput. Sic Papa non esset Caput, vel essent duo Capita, quod esset monstruosum.

DISQUISITIO VI.

An Concilij super Papam superioritas evincat posse ex Concilij Constantiensis decreto Sessione quarta edito?

S. I.

1. **A**uthor Regalis Sacerdotij cit. lib. 2. §. 16. n. 1. sequentia ad præsens institutum, consideratu digna ex Concilio Constantiensi profert decreta. Primum est ex Sessione 4. & 5. ubi definitum extat, Concilium Universe sale potestatem immediatam à Christo habere, cui quilibet, cujuscunque dignitatis, & conditionis sit, etiam si Papalis, obedire teneatur. Secundum est ex Sessione 15. ubi Concilium varijs honoribus afficit Gregorium XIII. eo quod spontè renuntiasset Papatui, declaratque, eum gratijs & privilegijs à Concilio acceptis, nec à futuro Papa, nec à Concilio privari posse. Tertium est ex Sessione 39. ubi Synodus præcipit futuris Summis Pontificibus, ut singulis decennijs Concilium generale cogant: & si contingat, duos insignia Pontificalia induere, jubet sub interminatione Divinæ maledictionis, ut continuo renuntient, & nisi faciant, eos privat omni jure, quod ad Papatum haberent, inhabilesque reddit ad omnes in futurum dignitates. Quartum denique est ex Sessione 45. sub initium. ubi Oratores Regis Poloniae, & magni Ducis Lithuaniae Martino V. Pontifici suppliciant, velit libellum quendam & opinioniones Joannis de Falchenberg hæreticas, & in Concilio publicè damnatas declarare, nisi faciat, suorum Principum nomine se ad futurum Concilium appellaturos.
2. Hisce opponit præcitatus Author plura ex Concilio Constantiensi argumenta, ex quibus ostendi valeat, Synodum istam stitisse pro superioritate Papæ certi ac indubitati. Tum quod Concilium istud, electo Martino V. ni-

hil ampliùs, uti ante electionem, statuerit, definitur, seu prohibuerit, sed omnia nomine electi Pontificis, ab eoque deinceps, sacro approbante Concilio, sint constituta, certo sanè argumento, Concilij potestatem, electo jam Pontifice, cessasse, & consequenter Concilium non esse supra Papam; cum potestas superior, præsentè minori, non cesset, sed hæc potius illi cedat. Tum quia Sess. 15. & 17. Pontifici futuro & indubitato reservatur potestas dispensandi in ijs, quæ à Concilio statuta sunt, relaxandique censuras ab eodem fulminatas. Et Sess. ult. expressè definitur, supremam in Ecclesia potestatem non esse penes Concilium, sed Papam, quod omnino foret falsum, si Papæ præferretur Concilium.

Exinde idem Author validè confutat, quæ in contrarium adducebantur, argumenta, ostendens allata ex Sess. 4. & 5. ac 15. non aliter accipienda esse, nisi de casu schismatis, & Pontificis dubij, quippe cum Synodus, quoties de potestate Concilij supra Papam loquitur, semper restringat ad præsens Concilium quæ processurum ad schisma tunc grassantis extirpationem. Sic enim habetur in Sess. 4. Hæc sancta Synodus Constantiensis, & Generale Concilium faciens, pro extirpatione præsentis schismatis, & unionis, ac reformatione Ecclesie Dei in Capite, & in membris fieri debet. Et paulò post. Et primo, quod ipsa Synodus in Spiritu sancto congregata, legitime Generale Concilium faciens, Ecclesiam Catholicam militantem representans, potestatem à Christo immediatè habet, cui quilibet, cujuscunque status, vel dignitatis, etiam si Papalis existat, obedire teneatur in his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti schismatis, reformationem generalem Ecclesie Dei in Capite, & in membris. Et in Sessione 5. ita habetur: Declarat Synodus, quod ipsa in Spiritu sancto legitime congregata, Concilium Generale faciens, & Ecclesiam Catholicam representans, potestatem à Christo immediatè habet, cui quilibet cujuscunque status, vel dignitatis, etiam si Papalis existat, obedire teneatur in his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti schismatis, & reformationem dictæ Ecclesie in Capite & in membris.

Item declarat, quod quicumque, cujuscunque conditionis, status, dignitatis, etiam Papalis, qui mandatis, statutis, seu ordinationibus, aut præceptis hujus sacrae Synodi, vel cujuscunque alterius Concilij generalis legitime congregati, super præmissis, seu ad ea pertinentibus factis, vel faciendis obedire contumaciter contempserit, nisi resipuerit, condignæ poenitentia subijciatur, & debite puniatur, etiam ad alia juris remedia, si opus fuerit, recurrendo. Vult ergo Concilium apertè innuere, se in casu tantùm schismatis, & Papæ incerti potestatem habere, cur enim aliàs toties, & tam constanter adiecit illam restrictionem: In his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti schismatis, si extra casum schismatis, dubijque Pontificis, eam potestatem sibi vendicabat? Nec enim ignorabant Patres, inclusionem unius exclusionem esse alterius ex vulgarissimâ Juris regulâ. Videtur planè laborasse Concilium, ut sæpius repetitâ eadem restrictione, intel-

intelligeretur de superioritate in Papam non absoluta, sed tantum in casu excepto. Hinc in Bullâ Martini V. sacro approbante Concilio factâ, quæ habetur Sess. ult. inter alias propositiones, quæ suspectum aliquem hæresis Hussiticæ faciunt, etiam hæc ponitur: *Papa canonicè electus, non est successor Petri, nec habet in Ecclesia Dei supremam auctoritatem.* Agnoscit ergo Concilium supremam in Pontifice auctoritatem, non autem supra esse, si aliam haberet, cui subesset: tunc enim suprema potestas non Papæ, sed Concilij foret: sicut enim cælum Empyreum supremum dicitur, & ignis supremum elementum, & rectum supra pars domûs; quia supra se aliud in genere suo superior non habent, ideo & suprema potestas in Papa, quia nulli subest: sicut etiam in Republica, qualis erat olim Romana, & statu Democratico, nemo dixerit, supremam potestatem esse penes Consules, aut Senatum, sed penes populum: in Aristocratia verò penes Senatum & Magnates.

Ad ea porro, quæ ex dictâ Constantiensis Synodi Sess. 39. & 45. fuerunt in contrarium allata, præallegatus Author in dicto §. 16. respondet in hunc modum, statuisse quidem Concilium, singulis decenniis Concilia Universalia indici, sed nullo modo id futuro Pontifici imperare aut voluisse, aut potuisse: quamquam in Concilio sit potestas, statuendi leges, quæ etiam Pontificem quoad vim *directivam* obligent; maximè cum ordinantur ad observantiam Divini & naturalis juris, earumque transgressio pacem, quietemque publicam offendit: quâ ratione, quamvis nemo sibi subiectus sit, seque ipso inferior, communis tamen sententia habet, Principem suis legibus obligari. S. Thomas 1. 2. q. 96. a. 5. ad 3. Suarez l. 3. cap. 35. de leg. S. Ambros. lib. 5. ep. 32. & sumitur ex Matthæi c. 23. Cap. Quæ contra. d. 8. Cap. Instum. d. 9. Cap. Cum omnes. De constitut. ff. Quod quisque juris. L. Digna vox. C. de leg. l. 23. De Legat. 3. Ad appellationem à Papa ad futurum Concilium, nomine Regis Poloniæ factam, non potest melius responderi, quam ipse Martinus V. responderit, ut habetur in Actis Concilij Sess. 47. cum enim animadverteret, Legatos Poloniæ, & Lithuanie ex Synodi Constantiensis doctrinâ animos sic appellandi sumpsisse, ut ad ipsas radices securim poneret, continuo respondit: *Se, quæ in puncto fidei contra Wicleffum & Hussam à Patribus essent Conciliariter decreta, sanctè observaturum, & rata & confirmata habere: non verò, quæ ad fidem non pertinerent, aut quæ non Conciliariter, hoc est, cum debito examine, discussione, imisque suffragiis, essent definita.* Nec contentus Papa hæc appellantis Legatis, & Concilio præsentibus respondisse, voluit insuper hanc suam protestationem, & responsionem in Acta publica Concilij referri, & ab eisdem Concilij Notariis, & Actuariis solennia, & authentica instrumenta confici: & re ipsâ in Bullâ, Concilij confirmatoriâ, quæ ad calcem ult. Sess. habetur, Martinus V. ex Actis in Concilio Constantiensis nihil aliud confirmavit, quam damnationem errorum

Wicleffi & Hussi à Patribus Synodally factam. In quo Martinus V. suorum Prædecessorum exempla imitatus est; nam & Leo sanctissimus Papa, & tot encomijs à Patribus Chalcedonensibus cumlatus, noluit Concilium Chalcedonense, nisi quoad illa, quæ in materia fidei sancita fuerant, confirmare, ut videre est in epistola ejusdem B. Leonis circulari ad Patres Concilij 61. & ad Anatolium 45. quæ habentur to. 2. Concilior. Verum, ut ex verbis ipsius Concilij Constantiensis res melius intelligatur, credaturque, placuit ea hic atterere. Sic ergo Sess. 45. & ult. sub initium habent: *Quibus sic factis, sanctissimus Dominus noster Papa dicit, respondendo ad prædicta, quod omnia, & singula determinata, conclusa & decreta in materia fidei per præsens Concilium, Conciliariter tenere, & inviolabiliter observare volebat, & nunquam contraire quoquo modo: ipsaque sic Conciliariter facta approbat, ratificat, & non aliter, nec alio modo. Et illud iteratò fecit dici per organum D. Augustini de Pisis, Fiscalis, & sacri Consistorij Advocati prædicti, qui nomine Papæ à Protonotariis ad scribendum Acta Concilij ordinatis, & deputatis, petijt instrumenta publica fieri.*

His taliter constitutis, idem Author tandem concludit in hæc verba. Cum igitur ea sententia, quæ Concilium Pontifici præponit, non tantum de fide non sit, sed etiam à communi Doctorum, praxi Ecclesiæ, testimonijs Patrum, sacræque Scripturæ plurimum aliena sit, imò à sanctis etiam Patribus graviter perstricta, & à Concilio licet asserta, nunquam tamen confirmata fuerit à Martino V. qui expressè professus est, sibi animum non esse, Concilium confirmandi, nisi quoad illa, quæ fidei sunt. Idcirco non videri, quâ ratione Patres Conventus Parisiensis inducti fuerint, ut dicerent: *Non probari ab Ecclesia, quæ Decreta Concilij Constantiensis Sess. 4. & 5. ad casum schismatis detorqueant, eorumque robur confringunt, tanquam sint dubie auctoritatis, minusque approbata.* Quali verò nos Decreta Concilij ad casum schismatis restringamus; & non ipsum Concilium, tot tam claris, tamque repetitis verbis restringat, ut planè vim Concilio faciat, qui ad hunc casum schismatis non restringit: aut Concilium illi detorqueant; qui nihil Concilio addi volunt, nihil detrahi, sed ipsum eo sensu intelligi, quo loquitur. Verba Concilij sunt Sess. 4. *Ipsa Synodus in Spiritu sancto legitime congregata disponit, statuit, decernit, declarat, ut sequitur: & primò quod quilibet, cujuscunque status, vel dignitatis, etiam si Papalis existat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti schismatis, & reformationem generalem Ecclesiæ Dei in Capite & membris.* Eadem repetuntur Sess. 5. ubi videmus, Concilium ipsum suam definitionem limitare ad casum & statum, in quo tunc temporis Ecclesia versabatur; si enim limitare noluisset, poterat tot verbis parcere, & absolute dicere: *Teneri Papam Concilio Universali obedire.*

Quibus ita se habentibus, duo præcipua hic veniunt discutenda. 1. *An vi primi in Constantiensis Synodi Sessione quartâ editi decreti fuerit*

fuerit acephalo huic Concilio potestas à Christo immediate proveniens, ad procedendum adversus Papam dubium? 2. Vtrum decretum Constantiensis Synodi in quarta Sessione editum de Concilij superioritate supra Papam, sit restrictum ad statum Papae dubij & incerti, ac tempus durantis schismatis?

S. II.

Referuntur argumenta circa quartam Sessionis Constantiensis Concilij primum decretum.

6. Hujus difficultatis status singulariter dependet ex ijs, quæ inter Maymbourgum ex parte Gallicani Conventus Ecclesiastici, & Emanuelem à Schelstrate ex parte sacrae Vaticanæ Bibliothecæ, sive ex hujus Manuscriptis fuerunt in certamen deducta. Hic nempe Bibliothecæ Vaticanæ Præfectus anno 1683, ediderat dissertationem, in qua ex indubitata fidei manuscriptis codicibus ostendebat, tantum abesse, quod decreta Constantiensia ab Oecumenica Synodo fuerint edita, & comprobata à Sede Apostolica, ut potius constet, quod decretum primum Sessionis quartæ ex compilatione Basileensium corruptum, ad manus nostras pervenerit sub hoc tenore: *Primo declarat, quod Synodus in Spiritu sancto congregata, legitime Generale Concilium faciens, Ecclesiam militantem representans, potestatem à Christo immediate habet, cui quilibet, cuiuscunque status, vel dignitatis, etiamsi Papalis existat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad extirpationem dicti schismatis, & reformationem Generalem Ecclesiæ Dei in Capite & in membris.* Ipsissimum hoc decretum renovatur in Sess. V. dictæ Synodi, eidemque subijcitur alterum, cujus juxta Basileensium compilationem, tenor præcit. §. 1. n. 5. refertur. De quibus proinde Sessionis quintæ duobus decretis, præcitatus à Schelstrate ostendit, edita fuisse, contra protestantibus Cardinalibus, & Regis Galliarum Oratoribus, omniaque insuper à Concilio nondum Universaliter pronuntiata, quæ proinde ab ipsius Constantiensis Concilij Patribus post trium obedientiarum unionem non sint recepta, & ab ipso etiam Martino V. infirmata.

7. Hanc Vaticanæ Bibliothecæ Præfecti dissertationem oppugnandam suscepit anno 1685. Maymbourgus in suo historico de Romana Ecclesia tractatu à cap. 22. usque ad cap. 26. illum coarguens, quod in ea destruere voluerit, quidquid à Galliarum Clero de decretis Constantiensibus erat statutum, adjungens deinde, quod acta authentica Concilij Constantiensis, & Basileensis perperam traducatur. Hujus igitur inter Maymbourgum & Emanuelem à Schelstrate concertationis argumenta, & responsiones sub formam methodicam aliquantulum reducta, prius audire placeat, ut propositæ difficultatis status ex solidis fundamentis tandem valeat determinari.

* *

* *

ARGUMENTUM

Ex parte Maymbourgi ubi supra oppositum.

Hic igitur Gallicus Author argumentatur in hunc modum. Quamvis gesta & acta authentica, quæ Concilij Constantiensis & Basileensis continentur, omnium manibus terantur, ac plura, quam à ducentis sexaginta annis pro verissimis habita sint, nec quisquam toto illo tempore se unquam ijs opponere somniaverit, voluisse tamen Emanuelem à Schelstrate sibi disputare hanc legitimam pacificam possessionem.

Responsio.

AD hanc objectionem responder prænotaminatus Vaticanæ Bibliothecæ Præfectus, rectè animadvertendo, præsentis concertationis statum reduci ad hoc punctum; *An scilicet Constantiensis Concilij decretum Sessione 4. factum, & ex Basileensium compilatione editum, fuerit adulteratum?* Maymbourgus ex rationibus inferius deducendis contendit, non solum Basileenses sinceram fidei usos, nihil addidisse, nihilque detraxisse de verbis illius Decreti, sed & genuinam esse lectionem, quæ ex ipsorum compilatione posterorum memoriæ consecrata fuit. Econtrario Emanuel à Schelstrate in tract. de Decretis Constantiensibus dissert. 1. cap. 1. duo in se suscepit, quorum primum est, quod Acta Constantiensia ex Basileensium compilatione primum ad manus nostras pervenerint. Cum enim Basileenses post electionem Felicis V. in locum Eugenij IV. per ipsos assumpti vidissent, auctoritatem suam contemni, & toto orbe Catholico dimini coepisse, eam Actis Constantiensibus restituendam esse crediderunt, & illorum compilationem septem è suis ad id specialiter deputatis mandarunt. Compilatione itaque à Deputatis facta, pauci, qui Basileæ permanserant, illam autoritate suâ reboarunt, & speciali Bullâ eidem partim præfixâ, partim postpositâ præceperunt, compilationi suæ eandem fidem adhibendam esse, ac si ab ipsis Patribus Constantiensibus facta, & eorundem Bullâ authenticâ munita esset: *Statuimus, inquit, ac decernimus, & mandamus, quatenus præfatis decretis, Gestis superius insertis in iudicij & extra ubicunque producta, exhibitaque fuerint, vel ostensa, in omnibus, & per omnia stentur, ac fides plenaria adhibeatur, perinde ac si Bullâ ejusdem Constantiensis Synodi bullata forent, nec ad illorum probationem aliud administrandum quomodolibet requiratur.... Datum Basileæ pridie Nonas Februarij Anno à Nativitate Domini 1442.*

Ita Basileenses in ea parte Bullæ, quæ compilationi Actorum Constantiensium à Deputatis suis factæ subjungitur. Cum autem Actorum istius compilationis exemplar authenticum cum Bullâ plumbeâ in cordula ferici pendente asservatum fuisset in Germania usque ad annum 1490. eo ipso anno Joannes Huober ex Inderdorff, Artium Liberalium Magister, & sacrae Theologiæ Baccalarius,

illud propriâ manu descripsit, ejusque copiam cum Originali convenire, testatus est Mathias Strinbach publicus autoritate Apostolicâ Notarius, ut patet ex hoc ejus testimonio: *Concordant Sessiones & Decreta superscripta sacri Generalis Concilij Constantiensis, cum exemplari de pergamento Bullâ plumbeâ sacre Generalis Synodi Basileensis modo, formâ, & Notario, quibus supra, bullato & auscultato, factâ unâ cum præfato Magistro Joanne infrascriptorum Scriptore collatione diligenti per me Mathiam Strinbach Clericum Elstetensis Diocesis, publicum sacri Apostolicæ autoritate Notarium subscriptum, rogatum, & requisitum, in fidem & testimonium omnium & singulorum præmissorum factâ in 123. folijs præsentis in numero computato, quod protestor manu, & signo solito meo propriis.* Extat hoc testimonium in Constantiensis Concilij editione; quæ anno 1500. in Imperiali oppido Hagenovæ ad fidem supra dictæ copiarum cum Originali fideliter collatæ typis prodijt.

Atque hæc est omnino prima Actorum Constantiensium editio, quæ ut ex compilatione Basileensium primùm typis descripta apparuit, ita & in sequentibus editionibus servata fuit, ut post diligentem earum collationem cuique constabit. Prima enim editio nullo verbo addito, nullo detracto, anno 1511. operâ Zachariæ Ferrerij Abbatis Vicentini, annis 1524. & 1537. Parisijs curâ Jacobi Merlini Doctoris Sorbonici, uti & anno 1530. Coloniae typis Quentelianis iterum excusa fuit. Petrus Crabbe, qui post hæc Actorum Constantiensium editiones anno 1538. novam Conciliorum collectionem duobus Tomis in folio edidit, eandem planè compilationem Actorum Constantiensium servavit, sed addito ad Decretum primæ Sessionis quartæ verbo *Ad fidem*, quod in præcedentibus editionibus deerat, & adjunctis per modum Appendicis plurimis alijs, quæ in manuscripto Codice Colonienfi invenerat, cum quibus à cæteris Conciliorum Collectoribus Synodi Constantiensis Acta binde typis descripta fuerunt. Hoc tamen diligenter posterioribus observârunt, quod Acta, quæ Petrus Crabbe ex manuscripto Codice Colonienfi in Appendicem retulerat, illi juxta textum suis locis diverso caractere inseruerint. Compilationem enim Actorum Constantiensium à Basileensibus factam semper integram, & intactam servare voluerunt Conciliorum Collectores, qui, licet priorem partem Bullæ Basileensium abstulerint, in hujus tamen veritatis confirmationem posteriorem partem retinuerunt. Videri possunt collectio Conciliorum, quæ anno 1588. Venetijs prodijt apud Nicolinum: Collectio Conciliorum, quæ Romæ anno 1628. typis Rever. Cameræ Apostolicæ quatuor Tomis in folio excusa fuit: Editiones Conciliorum Colonienfes, quas Severinus Binius post Romanam adornavit: Collectio Conciliorum Luparea, quæ triginta septem ingentibus Tomis ex Typographia Regia Parisijs edita fuit: Labbejana demum, quæ quartâ parte auctior publicam lucem aspexit: manifestumque fiet, in his omnibus editionibus posteriorem partem

Bullæ Basileensium, & testimonium Notarij Apostolici supra relatam nunquam omiſſa fuisse, sicque verum esse, quod in dissertatione meâ nuper annotavi, Decreta Constantiensia, prout ad manus nostras pervenerunt, à Basileensibus compilata fuisse.

Alterum proinde, quod dictus Emanuel à Schelstrate probandum suscepit, in eo se tenet, quod in primùm Constantiensis Concilij Sessionis IV. decretum ex primâ per Basileensium superius relatam compilationem anno 1500. factâ editione duo irreperint errores, quorum primus consistit in omissione vocis *Ad fidem*, quam adesse debere, ex manuscriptis Constantiensis Concilij codicibus indicaverat ille Vaticanæ Bibliothecæ præfectus. Secundus vero error consistit in additione illorum verborum: *Et ad reformationem Ecclesiæ Dei in Capite, & in membris.* Quæ abesse debere, sic ostenditur.

Tres nempe codices manuscripti, continentes Acta Constantiensis Concilij à Notarijs ipsius conscripta, ex quibus Basileenses decreta compilârunt, non habent illa verba in primo decreto Sessionis quartæ: *Et ad reformationem generalem Ecclesiæ Dei in Capite & in membris.* Codices quatuor manuscripti, continentes Gesta indubitata Constantiensis Synodi, quorum duo circa ipsius Constantiensis Concilij tempus conscripti sunt, licet habeant multò plura, quam hæctenus edita, nullam tamen mentionem faciunt in Decreto Sessionis quartæ *de reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris.* Quinimò in uno ex istis Codicibus post hæc Decreti verba: *Ad fidem, & extirpationem dicti schismatis*, notatum erat: *Iste (nimirum articulus) imperfectè fuit factus, ut sequitur, ideo suppletur in Sessione sequenti.* Quibus indicator, clausulam *de reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris*, abesse debere à Decreto primæ Sessionis quartæ, ideoque illud Decretum renovatum fuisse in Sessione quinta, in qua solummodò clausula illa adjungenda est, ut statim videbimus. Duo demum Codices, continentes Regestum Actorum Constantiensis Concilij, quorum unus circa tempus ipsius Concilij scriptus, spectavit ad Eminentissimum Cardinalem Sirletum, alius antiquo caractere Italico conscriptus est, licet omnia Acta contineant à prima Sessione usque ad electionem Martini V. nullam tamen mentionem faciunt in Decreto Sessionis quartæ *de reformatione in Capite & in membris.* Cæteros, quos vidi, Codices recentiores præterea, in quibus tamen omnibus prædicta verba desiderantur, ut indubitatum sit, à Basileensibus erroneè Decreto Sessionis quartæ adjuncta, & à Collectoribus Conciliorum errore Basileensium deceptis, typis fuisse edita.

Exceptio Maymbourgi.

Excipit hic Author cap. 23. sue hist. pag. 235. non quidem primùm negando errorem, sed secundum, atque verba illa *de reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris* decreto Sessionis quartæ adesse debere, tam pertinaciter

contendendo, ut codices ab illo de Schelstrate citatos pro nihilo ducens, errorem Basileensibus ab ipso tributum, verterit eidem in crimen. Unde, inquit, ipse habet, quod codex manuscriptus, quo pro compilatione Actorum usi sunt Basileenses, non continuerit ista verba. Quare sine certâ causâ accusat illos imposturâ? Nōne quotidie videmus, quod plures manuscripti codices ejusdem operis differant, sic ut reperitur in uno, quod omissum erat in alio, & quod hâc ratione corrigantur.

Responsio.

45. **E**manuel à Schelstrate cit. cap. 1. pag. 21. reponit, totum hoc posse obijci etiam de voce *Fidei*, cujus tamen omissionem à Maymbourgo tribui potius tabellario, quam Basileensibus. Unde enim hic Author accepit, quod codex manuscriptus Basileensium, ex quo prima editio Actuum Constantiensis Synodi prodijt in Imperiali oppido Hagenovv, habuerit vocem *Fidei*? Quare sine certa scientia accusat tabellarium erroris? An ignorat forsan, quod copiam ex manuscripto ipsorum Basileensium manu Joannis Huober ex Inderdorff sacrae Theologiae Baccalarei extractam, cum suo Originali concordare testatus sit Mathias Strinbach publicus auctoritate Apostolicâ Notarius? Cur sine firmo fundamento Notarij Apostolici fidem non solum in dubium revocat, sed aperte fugilat, eumque, qui pro veritate ex officio testimonium tulit, falsitatis arguit? An ignorat quoque, post decem annos à prima editione Actuum Constantiensis Concilij ex Basileensium compilatione venisse ad manus Zachariae Ferrerij Abbatis Vicentini, quodque ipse in editione Mediolanensi anni 1511. non solum omiserit vocem *Fidei* in primo Decreto Sessionis quartae, sed & illud ipsum in compendium redigens, his verbis retulerit: *Quod Constantiensis Concilium potestatem habet immediatè à Christo, & eidem quicumque, etiam Papalis dignitatis, subijcitur in pertinentibus ad extirpationem schismatis, & reformationem Ecclesiae in Capite & membris.* Hic D. Maymbourg videre poterat, Abbatem Ferrerium non magis in compilatione Basileensium vocem *Fidei* invenisse, quam Mathiam Strinbach publicum auctoritate Apostolicâ Notarium. Nōne legit Merlinum Doctorem Parisiensem, quod eodem modo juxta Basileensium compilationem omiserit vocem *Fidei* in collectione Conciliorum editionis Parisiensis anni 1524. apud Galliotum à Pratis, Colonienfis anni 1530. ex Aedibus Quentelianis, & Parisiensis anni 1535. apud Franciscum Regnavit?

46. Hi autem omnes, cum Acta Constantiensis Concilij juxta Basileensium compilationem ediderint, quid respondebit D. Maymbourg. si ab ipso petatur, undenam habeat, Tabellarium potius, quam ipsos Basileenses vocem *Fidei* in Decreto primo Sessionis quartae omisisse? Nōne fateri debuit, hoc gratis, & sine ullo fundamento ab ipso assertum esse? Numquid negare poteris, me rectius eorum,

qui compilationem Basileensium viderunt, testimonio innixum dicere potuisse, in ea perperam omissam esse vocem *Fidei*, quam in Manuscriptis Constantiensis Concilij codicibus ante tempora Basileensium conscriptis extare constat; proindeque à Petro Crabbe anno 1538, in editione Conciliorum non immeritò adjunctam fuisse?

Sicut autem quoad omissionem vocis *Fidei*, ita quoad clausulam: *De reformatione Ecclesiae in Capite & in membris*, Decreto primo Sessionis quartae à Basileensibus adjunctum errorem irrepsisse, ex ipsdem manuscriptis codicibus Constantiensis Concilij, nisi mea me fallat opinio, ostenderelicuit. Neque percipere potui, quid sibi velit D. Maymbourg, dum mihi varias Codicum lectiones obijcit, ac si negassem, reperiri posse in uno, quod deest in alio: quasi verò ego ipse non ostendissem, in Actis Constantiensis Concilij reperiri vocem *Fidei*, quae omittitur in compilatione Basileensium, & contra in Actis Constantiensibus non reperiri clausulam *De reformatione*, quae in compilatione Basileensium adjuncta. An forte credit, manuscritos codices reperiri posse, in quibus aliquid deest, quod ex alijs suppleri debeat: & reperiri non posse, in quibus aliquid adjunctum fuit, quod omitti debuerat? Ultimum circa clausulam *de reformatione* in compilatione Basileensium contigisse, ex manuscriptis indubitatae fidei codicibus, Acta Concilij Constantiensis continentibus, clarius monstraveram, quam ut negari poterit. Jam enim non modò ostenderam, illa verba in ijs deesse, sed positivè probaveram, ea planè excludi debere.

Replicatio Maymbourgi.

17. **P**ergit hic Author loco proximè citato. Cum varia sint Acta Constantiensis Concilij, omnesque codices manuscripti non eandem Actuum collectionem contineant, petendo ab eodem Vaticanae Bibliothecae Praefecto: *Vnde habeat, quod codex manuscriptus, quo pro compilatione Actuum Constantiensium usi sunt Basileenses, non continuerit illa verba, quae primo decreto quartae Sessionis indebitè adjecta fuisse praetendantur?*

Responsio.

19. **E**manuel à Schelstrate pag. 24. huic objectioni reponit, hoc evinci ex eo, quod tres codices manuscripti continentes Acta Constantiensis Concilij à Norarijs conscripta, ex quibus Basileenses decreta compilarunt, non habeant illa verba, in illo primo Sessionis quartae decreto ita sonantia: *Et ad reformationem Generalem Ecclesiae Dei in Capite & in membris.* Num enim potuisset clarius quid asseri, ad probandum, undè habeatur verba illa, quibus Basileenses usu sunt, deesse? Basileenses namque usi sunt Actis à quatuor Protonotarijs Constantiensis Synodi collectis, ut in titulo suae compilationis ipsimet fatentur: in Actis autem, quae ab ipsa Constantien-

si Sy-

fi Synodo per Protonotarios ad id deputatos collecta fuerunt, verba illa deesse, ex tribus ejusdem collectionis manuseriptionibus probavi: neque quidquam, ut puto, ad confirmandam rem nostram expressius dici, vel afferri potuit. Ne autem quisquam suspicetur, codices à me supra allatos dubiæ fidei censendos esse, monere placuit, illos antiquissimos esse, & inter eos reperiri, qui ante tempora Basileensis Concilij scripti fuerunt, contra quos ne unum quidem antiquum codicem manuseriptionum, Acta à quatuor Notariis Constantiensis Concilij scripta continentem, D. Maymbourg attulit, sed nec unquam adferre poterit, in quo Decretum primam Sessionis quartæ cum clausula De reformatione exhibetur.

Quamvis autem vel sola Acta Notariorum Constantiensium sufficere debuissent, ad Basileensium compilationem erroris convincendam, volui tamen in Dissertatione mea alios manuseriptiones codices adferre: prioribus namque tribus adjuncti quatuor alios indubitæ fidei, Gesta Constantiensia continentes, quorum duos circa tempus ipsius Concilij scriptos fuisse, constat. Citavi insuper duos Codices antiquissimos, Regestum Constantiensis Synodi continentes, quorum unus circa tempus Constantiensis Concilij scriptus, ad Eminentissimum Cardinalem Sirlertum spectavit, alter antiquo caractere Italico exaratus est, in quibus eadem verba desunt in Decreto primo Sessionis quartæ. Quod si hi non sufficient, ad jungerem possunt celeberrimum codicem Capranicensium, qui ad usum Cardinalis de Capranica Basileensis Concilij temporibus scriptus videtur, & quo Philippus Labbeus sæpius usus est in Appendice ad Synodum Constantiensis: in hoc enim, ut in reliquis omnibus supra citatis deest clausula: *De reformatione Ecclesie in Capite & membris*. Accedit alius codex planè antiquissimus, qui ex Bibliotheca Eminentissimi quondam Cardinalis Ludovisij in Bibliothecam Eminentissimi Cardinalis Ottoboni migraverat, eisdemque Romanæ Ecclesie Principis liberalitate in Bibliotheca Vaticana repositus fuit, in quo eadem omnino desiderantur. Demum ommissis alijs, testari possim, quod inter omnes manuseriptiones Codices Constantiensis Synodi, quos magno numero me vidisse contigit, nullum reperirim, in quo verba illa habentur, præterquam unum recentiori manu ex Sirlerti codice transscriptum, in quo Tabellarius, cum Originale difficili caractere exaratum esset, Acta ex editis codicibus descripsit, & verba illa contra fidem Originalis manuseriptionis Decreto primo Sessionis quartæ adjunxit.

Instantia Maymbourgi.

ii. Auctor iste pag. 236. instat, se reperisse in Gallia codicem manuseriptionem Constantiensis Concilij, qui verba illa, ad reformationem Ecclesie in Capite & in membris, habeat adjecta ad finem decreti Sessionis quartæ. Hoc ipso momento, inquit, quo hæc scribo, in mea com-

moratione apud S. Victorem Parisijs, ubi annuentibus Dominis Canonicis Regularibus hujus Regalis Monasterij, mihi delegi secessum honestum, & professioni ac modo vivendi conformem, præ oculis habeo celebre illud Manuseriptionum famosæ ipsorum Bibliothecæ, ex quo D. Spondanus desumpsit rariora historia sua de Constantiensi Concilio, de quo procul dubio pulcherrimus est magni sui Operis locus. In hoc itaque manuseriptione, quod est antiquissimum eorum, quæ haberi possunt, lego hoc Decretum de verbo ad verbum, sicut est in Actis typis descriptis, & in ultimis editionibus, quæ exactiores sunt, & correctiores. Sed ecce, quod magis urget. Habemus in istis manuseriptionibus sancti Victoris extractam Sessionum, quas, ut celebrabantur, illi, qui pro parte Nationis Gallicæ Concilio aderant, Lutetiam mittebant, ut Decretum hoc Sessionis quartæ afferretur ibi eodem modo, quo illud habemus. D. Schelstrate dicitur, Concilium Basileense, quod pluribus annis post Constantiense habitum fuit, hæc extracta corripuisse? Quid ad ista respondere poterit?

Responsio.

Emanuel à Schelstrate præf. pag. 29. reponit in hæc verba: Quid respondere possim, inquit Maymbourgi, ac si duorum Manuseriptionum suorum testimonia irrefragabilia essent, & posterioris authoritati nihil opponi valeat, cum tamen faciliter ei satisfiat. Si enim verum est, quod observat, quosdam pro Natione Gallicæ Constantiæ exsistentes, Acta Sessionum eo modo Lutetiam misisse, quo in illo codice continentur. Respondedo, à Natione Gallicana præcipitanter conclusum fuisse, ut Decretum cum istis verbis Sessione quartæ publicaretur, & Decretum illud eo modo in ipsa Sessione Cardinali Florentino, ut publice ab eo legeretur, oblatum fuisse. Cardinalem tamen, cum inter legendum ad illa verba: *De reformatione* venisset, substituisse, & ut testatur Panormitanus in tractatu, cui titulus est: *Sententia finalis*, noluisse illa verba legere, tanquam præter communem deliberationem addita: Decretum autem ab ijs, qui pro Natione Gallicana Constantiæ erant, Parisios missum fuisse, prout in Natione sua conclusum erat, & ita facile auctorem codicis S. Victoris Parisijs commorantem decipi potuisse, qui ipsemet conqueritur de inverbo quandoque ordine eorum, quæ de Actis Constantiensis Concilij in Codice suo deicriptæ. Quod ultimum, si D. Maymbourg querat, unde habuerim, id à fidissimo, & oculato teste me accepisse, reponam, & si necesse sit, nomen ejus adducam. Ipse interim codicem suum revidere poterit, ad ejus authoritatem confirmandam pag. 237. ita contra Manuseriptionem à me allatam subjungit: *Ne demum nobis opponendam putet multitudinem suorum Manuseriptionum, numerat enim usque ad novem, dicam ipsi, Parisijs plus quam decem reperiri, quæ consonant huic codici sancti Victoris, qui vel solus pluris valet, quam omnes sui*. Verum fallitur D. Maymbourg, & de re sibi incompetè loquitur: licet enim codicem sancti Victoris merito ceteris Manuseriptionibus Parisijs asseratis, quæ se vidisse

asserit, præferre potuerit, immeritò tamen codicibus manuscriptis à me citatis, quos nunquam vidit, præponi debere contendit, cum vix ullum codicem manuscriptum citaverim, qui non præstet codici sancti Victoris ab ipso allato, nec mihi solùm, sed & alijs notissimo.

23. Cæterùm hæc responderi possunt, supposito, quòd D. Maymbourg verum dicat de clausulâ in codice sancti Victoris adjunctâ, quòd ideo repeto, non quia dubito de ejus fide, ac si nos decipere voluisset, sed quia suspicari licet de non adhibita sufficienti diligentia, cujus defectu ipse deceptus fuit, & Sessionem quartam cum quinta confundit. Utenim mentem meam clarè exponam, vix credere possum, verba de reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris, reperiri Sessione quartâ in codice sancti Victoris, vel alio quopiam antiquiori ex omnibus ijs, quos Auctor se vidisse, & Parisijs asservari, testatus est. Neque mihi imputare debet D. Maymbourg, quòd ita de scriptis suis sentiam, sed sibi, quando tam asseveranter pro se citat Joannem Gerlonium Universitatis Parisiensis Cancellarium, cujus verba, tanquam oculati testis, putat esse irrefragabilia.

Objectio iterata Maymbourgi.

24. Hic igitur Author ubi *suprà pag. 238.* obiicit, quòd Joannes Gerlonius, Universitatis Parisiensis Cancellarius, de cujus fide dubitare non liceat, & cujus Manuscripta penes se existant, pluribus in locis referat illud *primum quartæ* Constantiensis Sessionis decretum, prout habetur in Manuscripto sancti Victoris, & Actis editis, retuleritque illud in sermone facto coram toto Concilio *pro Viaggio Regis Romanorum*, ubi cum integrum recitasset cum hac clausula: *Ad reformationem Ecclesiæ Dei in Capite & in membris*, immediatè dixit ad Patres Concilij, exponens opinionem suam his verbis omninò efficacibus: *Conscribenda propterea mihi videtur in eminentioribus locis, vel insculpenda per omnes Ecclesias saluberrima hæc definitio, lex, vel regula &c.* Rogo nunc D. Schellstrate, ut mihi sincerè dicat, an audeat credere, Cancellarium Parisiensem tam impudentem fuisse, ut recitasset in sermone coram Patribus Concilij Decretum Sessionis quartæ aliter, quàm ipsimet illud fecerant? Ut adjunxisset impudenter hæc verba: *Ad reformationem Ecclesiæ in Capite & in membris*, quæ Concilium ipsum non adjunxerat, & ad ipsos subinde locutus fuisset eo modo, quo jam retuli. Habeo illam pro viro nimis honesto & prudenti, quàm ut unico momento hæc cogitet. Et nullatenus dubito, quin Deo gloriam tribuat, admittendo, quòd, cum Gerlonius coram toto Concilio recitavit hoc Decretum, sicut est in Actis editis, omninò evidens sit, ita à Concilio factum fuisse, neque ullatenus falsificatum esse, cum Concilium alioquin illum impudentem falsificatorem expulisset.

25. Hæc D. Maymbourg, qui jam dicta putat testimonio inniti, cui nihil omninò op-

poni potest: adeò certò namque supponit, Joannem Gerlonium Cancellarium Universitatis Parisiensis citasse Decretum *primum* Sessionis quartæ, ut ne dubitari quidem ea de re sinat, meque planè victum existimet: prolequitur proinde argumentum, & adjungit alium locum ejusdem Gerlonij ex sermone, quem habuit coram Concilio *secundâ* Dominicâ post Epiphaniam ad hunc textum Evangelij: *Nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ.* Ubi post alia dicit: *Nunquid non ideo sacra hujus Synodi Constantiensis impugnantur judicicia, quæ sic habent, Primò declarata &c.* Et adducit hic integrè Decretum Sessionis quartæ cum hæc clausula: *Ad reformationem Ecclesiæ in Capite & in membris.* Ecce, inquit subinde ad Patres Concilij, *Decretum, quod fecistis.* Post hæc autem D. Schellstrate audebitne adhuc dicere, quòd Basilienses falsificaverunt hoc Decretum, adjungendo illi hæc verba? Citaverat in margine *pag. 239.* ultra loca allata ex eodem Gerlone tractatum *De potestate Ecclesiastica*, & tractatum, *An, & quomodo liceat appellare.* Et subjungit *pag. 245.* Et ne D. Schellstrate dicat, hujus Doctoris textum falsificatum esse, adjungitis ei his verbis: *Et ad reformationem Ecclesiæ in Capite & in membris:* declaro ipsi, quòd tractatus *De potestate Ecclesiastica*, ubi magnus ille vir hoc Decretum asserit, collatus sit cum quatuor Manuscriptis, duobus Bibliothecæ sancti Victoris NN. S. & MM. II. uno Collegio Navarræ, & altero Bibliothecæ D. Colbert sub numero 99. Quòd tractatus, *An, & quomodo appellare liceat à Summo Pontifice*, ubi idem Decretum reperitur, omninò consonet duobus Manuscriptis, uni sancti Victoris signato NN. 9. & alteri Bibliothecæ Navarricæ. Quòd sermo *pro Viaggio Regis Romanorum* fuerit pariter collatus cum Manuscripto S. Victoris signato in antiquis catalogis NN. II. alio Bibliothecæ Navarricæ, & uno Bibliothecæ D. Colbert sub num. 99. Quòd demum id, quòd legitur in serm. super Evangelium *Nuptiæ factæ sunt*, ubi Gerson coram Patribus Concilij recitavit Decretum Sessionis quartæ, reperiat in antiquissimo Manuscripto sancti Victoris signato NN. 19. de verbo ad verbum, sicut editum est. Et hæc mihi sufficere videntur, ut D. Schellstrate cedere cogatur.

Responsio.

Emanuel à Schellstrate præcitati operis sui *pag. 26.* 25. reponit sequentia. Cum in toto tractatu Maymbourgi nihil invenerim toties repetitum, ac tanto labore cum manuscriptis codicibus collatum, quàm quòd nunc præ manibus habemus ex Joannis Gerlonij locis desumptum, operæpretium judicavi, loca cum tanto verborum apparatu proposita ex Gerlonis operibus adducere, eaque cum verbis anterioribus à D. Maymbourg omisissis in medium asserre. Primus itaque Gerlonis locus ex sermone ejus *pro Viaggio Regis Romanorum* delumptus est, ubi sic loquitur: *Prima lex, sive directio liberans iter nostrum à primo scandalo, quæ*

19. que data est in Sessione publica sexto Aprilis, anni presentis: Concilium Generale potestatem immediate à Deo habet, cui quilibet, cuiuscunque status, vel dignitatis, etiam si Papalis existat, obediens tenetur in his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem schismatis, ac generalem reformationem Ecclesie Dei in Capite & in membris: conscribenda prout esse mihi videretur &c. Ex tractatu De potestate Ecclesiastica desumptum est aliud Gersonis testimonium sequens: Confirmant hanc sententiam statuta & practicata in hoc sacro Constantiensi Concilio, præsertim 6. Aprilis anni 1415. in Sessione publica, cuius inter alia sunt hæc decreta duo prima: & primo declarat, quod ipsa in Spiritu sancto legitime congregata &c. Item declarat, quod quicumque, cuiuscunque status, vel dignitatis &c. Eadem omnino duo Decreta retulit sermone habito Dominica secunda post Epiphaniam, & demum in tractatu; An, & quomodo appellare licet à Summo Pontifice, ubi Gerson agit de determinatione Concilij, quæ multipliciter facta est, & practicata, & specialiter in Sessione publica celebrata die 6. Aprilis, anno 1415. quæ sic habet inter cætera: & primo declarat, quod sancta Synodus in Spiritu sancto legitime congregata &c. Item declarat, quod quicumque &c.

17. Hæc sunt loca Ioannis Gersonis à D. Maymbourg allata, quorum priora verba omisit, quod forsitan ea nihil ad rem facere crediderit, cum tamen ex ijs questio nostra decidenda sit. Agimus enim de Decreto Sessionis quartæ, quæ celebrata fuit Anno 1415. die 30. Martij, qui tunc incidebat in Sabbatum sanctum, seu Vigiliam Paschæ, ut fidem faciunt omnia Acta Constantiensis Concilij tam edita, quam inedita, tam in Gallijs, quam in Italia conservata. Gersonius autem locis supra allatis loquitur expressè de Decreto, quod anno 1415. die 6. Aprilis in Sessione publica editum fuit. Dies autem sextus Aprilis non fuit Vigilia Paschæ, sed Sabbatum post Pascha, ut habent Gestæ Constantiensis Concilij: Sessio quoque publica sexti Aprilis non fuit Sessio quarta, sed quinta, de qua sola Ioannes Gersonius loquitur, ut cognosci poterat ex secundo Decreto de auctoritate coactiva priorum subjuncto. Cum namque Ioannes Gersonius ex eadem Sessione duo Decreta allegaret, & secundum non nisi Sessione quinta publicatum fuerit, nimis manifestum erat, Gersonium citasse Decretum Sessionis quintæ, quam ut id ipsum à quopiam ignorari poterit.

22. Iam triumphum canat D. Maymbourg, qui se victorem asseruit, antequam pugnavit, meque cedere oportere credidit, priusquam in arena constitutum aspexit: *Voilà, inquit, ce me semble, de quoy obliger M. Schelstrate à se rendre.* Poteratne cum majori certitudine factum aliquod proponi, cum firmiori de victoria securitate urgeri, cum plurimum verborum apparatu plebi inculcari, quam illud de Decreto Sessionis quartæ ex locis Ioannis Gersonis desumptum? Quid alij de eo iudicaturi sint, nolim conijcere, id unum fateor, me, ubi primò errorem hunc notaveram, satis mirari non potuisse, quomodo factum sit, quod

Author ille scribens de re gravissimâ, tam visibiliter lapsus fuerit, neminemque Parisijs invenerit, qui in conferendis locis Gersonis cum manuscriptis codicibus errorem animadvertent. Cum autem vel ex hoc constet, D. Maymbourg Sessionem quartam cum quinta confudisse, sibi imputare debet, quod non ita facile ipsi fides habeatur asserenti, clausulam de reformatione in cæteris Manuscriptis S. Victoris ab eo citatis reperiri in Decreto primo Sessionis quartæ. Quinimò, dum fatetur, eo modo reperiri in Manuscriptis S. Victoris, alijque codicibus, quo à Ioanne Gersono citatur, Decretum autem cum clausula: *De reformatione* ab ipso Gersono citetur tanquam Sessionis quintæ; consequitur profectò ex ipsius Auctoris verbis, etiam in codicibus suis manuscriptis reperiri Sessionem quintam potius, quam quartam; quod ipsum testati sunt illi, qui plures ex illis codicibus manuscriptis Parisijs viderunt, eoque Decretum primum Sessionis quartæ sine mentione: *De reformatione* continere, asseverarunt: ut nihil sit, quod me cedere cogat, nihil, quod Manuscripta à me allata defectuosa ostendat; sed plurimum, unde D. Maymbourg errorem suum hæc legendo agnoscat, & agnoscendo corrigat.

Iterata replicatio Maymbourgij:

Conqueritur iste Author tractatus sui pag. 234. Emanuelem à Schelstrate argumento negativo traduxisse Basileensium fidem.

Responsio:

Præfatus Vaticanæ Bibliothecæ Præfatus 1. dissertat. sua cap. 2. à pag. 40. ita reponit. Quamvis argumentum negativum censendum non sit, quod ex codicibus, manuscripta Acta Constantiensis Synodi continentibus desumpti, cum in illis clausula controversa debuisset reperiri, si Decreto primo Sessionis quartæ à Patribus Constantiensis Synodi adjuncta fuisset. Videamus tamen, an aliud protulerim, ex quo de rei veritate constare poterat.

Notaveram in Dissertatione cap. 1. articulo 1. quod in codice Manuscripto Constantiensis Concilij post hæc Decreti verba: *Ad fidem, & extirpationem dicti schismatis*, adjunctum erat: *Iste (nimirum articulus) imperfectè fuit factus, ut sequitur, ideo suppletur in Sessione sequenti: quibus verbis, ut ibidem notavi, indicatur, clausulam: De reformatione Ecclesie Dei in Capite & membris, abesse debere à Decreto Sessionis quartæ, ideoque illud Decretum renovatum fuisse Sessione quintâ, in qua solummodo clausula adjungerida est.* Et ne D. Maymbourg hujus codicis testimonium in dubium revocet, adjungendum est aliud Authoris celeberrimi, qui tempore Constantiensis Concilij vivebat, & prout Patres Constantiæ Acta publicabant, ea ipsa ad posterorū memoriam litteris mandabat. Hic ergo de Decreto Sessionis IV. ita ad annum 1415. notat: *Penultimâ die Martij, quæ fuit Vigilia Paschæ, fuerunt pronuntiatæ quidam articuli per unum de Cardinalibus nunciis sus-*

fieri

ficienter: quapropter 6. die mensis Aprilis idem articuli per unum alium de Concilio, Rege presente, pronuntiati sunt reformati. Primus hic erat: Synodus in Spiritu sancto congregata, Generale Concilium faciens, Ecclesiam Catholicam militantem representans, potestatem immediate habet à Christo, cui quilibet, cuiuscunque status, vel dignitatis, etiam si Papalis existat, tenetur obedire in his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem schismatis, ac reformationem Ecclesie Dei in Capite & in membris. Tertius articulus, dimissis cæteris, fuit de irritatione gratiarum per Joannem Papam factarum per recessum suum à Concilio &c. Qui hoc testimonium posteris reliquit, est Gobelinus Persona Decanus Bilsfeldiensis, & Officialis Paderbornensis, qui testatur circa finem operis, illud à se sub Bonifacio IX. inchoatum, & sub Martino Papa V. anno Pontificatus ejus primo, die primâ mensis Junij anno Domini Nativitatis 1418. Illustrissimo Sigismundo Romanorum, Teutoniarum, & Vngariæ Regnorum in sceptris agente, consummatum fuisse.

32. Hic jam rogo D. Maymbourg, an clarius testimonium desiderare posset pro confirmandis illis, quæ ex Manuscripto codice nostro supra retulimus? Gobelinus, qui Constantiensis Concilij Acta eo ipso tempore, quo statuebantur, habuit, & cum fine Constantiensis Concilij scribendi finem fecit, testatur, penultimâ die Martij, quæ fuit Vigilia Paschæ, quosdam articulos pronuntiatos fuisse per unum de Cardinalibus minus sufficienter; quod ipsum testatur codex Manuscriptus à me citatus, qui eadem Vigiliâ Paschæ, quâ Sessio IV. celebrata fuit, refert de articulo 1. eum imperfectum pronuntiatum fuisse, sine illis nimis verbis: *Et ad reformationem generalem Ecclesie Dei in Capite & in membris.* Addit Gobelinus, quia articuli minus sufficienter pronuntiat fuerant per unum de Cardinalibus in Sessione IV. ideo 6. die Aprilis eisdem per unum alium de Concilio pronuntiatos fuisse reformatos: quod idem codex Manuscriptus à me citatus his verbis affirmat: *Imperfectè fuit factus, ideo suppletur in Sessione sequenti.* An manifestius convenire poterat Manuscriptus codex cum Gobelino? Quid ad hæc respondere poterit D. Maymbourg?

33. Quod si plura desideret, erit, quo abundè ei satisfiat: Concilium enim Basileense, cujus autoritatem tanti facit, refert ex Gestis Constantiensis Concilij, quod ob diversas opiniones de potestate Concilij Generalis in his, quæ ad reformationem Ecclesie, super primâ definitione præscriptis ommissus fuerat articulus de hoc faciens mentionem, & sequens, qui ex primo dependet. Quid clarius? Quid manifestius? Quid in rem nostram expressius scribi, vel afferri potuit? Probavimus ex Manuscripto codice, & Gobelino Personâ, in Decreto 1. Sessionis IV. non reperiri clausulam: *De reformatione.* Gestâ ipsius Constantiensis Synodi testantur, id mirum videri non debere, quia ob varias opiniones de autoritate Concilij circa reformationem Ecclesie Sessione IV. super primâ definitione præscriptus fuerat ommissus articulus de hoc faciens mentionem: adduntque, ob ommissum Sessione V. articulum illum, Decretum ex in-

tegro aliâ Sessione pronuntiatum fuisse, quod & omnino dicendum esset, licet ex testibus omnibus à nobis allatis minimè constaret. Cur enim Decretum illud Sessione V. repetitum fuisset, si illi nihil omnino in Sessione IV. defuisset?

Iterata instantia Maymbourgi.

URget hic Author pag. 248. in Manuscripto ipsius Schelstrate legi in Præfatione decreti, sicut in Actis penes se extantibus: Hæc sancta Synodus Constantiensis, legitime congregata pro extirpatione præsentis schismatis, & unione, ac reformatione Ecclesie Dei in Capite & in membris, ad consequendam facilius, securius, uberius, ac liberius unionem, ac reformationem Ecclesie, ordinat, desinit, & declarat, ut sequitur, quod scilicet quilibet, cuiuscunque dignitatis sit, etiam Papalis, obedire tenetur Concilio in his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti schismatis. Et quis non videt, pro sensu integro, juxta intentionem & expressâ Concilij verba, non ibi hærendum esse, sed necessariò adjungi debere. Et ad reformationem Ecclesie in Capite & in membris? Et hoc est in codicibus nostris, qui sunt veri, & deest in codicibus suis: quæ ommissio, cum nullo modo sustineri queat, eos defectuosos esse, ostendit.

Responsio.

IDem Schelstrate cit. cap. 2. pag. 46. replicat. Hæc irritò conatu sibi opponi. Si enim verum esset, quod Maymbourgus ex illa præfatione deducit, sequeretur, à Decreto 1. Sessionis IV. abesse debere vocem *Fidei*, utpote de qua in Præfatione per ipsum allatâ nulla mentio facta est. Cum autem ex voce *Fidei*, quæ in Decreto adest, & in Præfatione non extat, omnino lequatur, Decretum Præfationi in omnibus correspondere non debere; videat, quæso, cui fundamento argumenta sua innitantur, & quàm debili ratione concludat, codices meos defectuosos esse. Non solum à manuscriptis codicibus verba: *De reformatione* abesse, sed & abesse debere, ijs testimonijs comprobavi, quæ nemo prudens contempserit. Et quamvis sequatur, quod 1. Decretum Sessionis IV. non fuerit integrè pronuntiatum, id nihil obstabit, cum id factum esse, testentur Gestâ ipsius Concilij, & confirmet Gobelinus. Unde constat, quod omnes manuscripti codices, qui articulum *De reformatione* adjunctum habent, defectuosi sint, illique veri, ac genuini, qui nullam ejus articuli mentionem faciunt.

Et hæc sufficienter de corruptione 1. Decreti Sessionis IV. prout ex compilatione Basileensium ad manus nostras pervenit, quod emendatione indigere, nimis clarum, & manifestum est, quàm ut in dubium revocari possit. Quod enim D. Maymbourg adjicit de Concilio Basileensi, & ejus Præsede Juliano Cardinali, ac si Decretum 1. Sessionis IV. Constantiensis citassent cum clausula: *De reformatione Ecclesie Dei in Capite & in membris*, eodem vitio laborat, quo cæterâ loca superius examinâ-

ta: citant enim Basileenses, eorumque Præses Julianus Cardinalis Decretum primum non Sessionis IV. sed V. quas, cum Author noster confuderit, mirum videri non debet, quod manuscriptos codices nobis objecerit: mirum tamen videbitur, si, postquam eos cum editis contulerit, & quandam Sessionem IV. habita sit, diligenter notaverit, eos obijcere perrexit: tunc enim non solum codices suos errasse, sed (quod longè ab ipsius mente alienum puto) eum quoque errare velle, & ex prædictis constabit, & ex codicibus Gallicis, quorum auctoritatem infringere non audebit, confirmari poterit.

37. Neque enim desunt manuscripti codices Gallici, in quibus Decretum primum Sessionis IV. sine clausula: *De reformatione*, exhibetur: præterquam enim, quod plures ex illis, quos ipse D. Maymbourg vidit, clausulam illam non continere, sciam, notum est, Parisijs asservari Manuscripta Authoris gravissimi, qui tum vivebat, cum Synodus Constantiæ celebrabatur, in quibus Decreta ex speciali Galliæ Legatorum relatione exhibentur, & sine mentione istius clausulæ posteriorum memoriæ consecrantur. Cum enim Auctor Decretum illud descripsisset, aliaque ad annum 1415. spectantia attulisset, subiungit: *Redeo ad Concilium Generale Constantiæ celebratum pro pace & unione Ecclesiæ, ut indicem res notatu digniores hujus anni, de quibus cum certitudine instructus fui per hujus Corona Legatos.* Ita Author in opere manuscripto, quod ante aliquot annos ex Bibliotheca Thuana Parisijs prodijt, & non semel, sed centies à D. Maymbourg in scriptis suis citatum fuit: adeoque, si dubium aliquod ex codicibus à me deductis hucusque habuerit, ex Manuscriptis, & editis codicibus Gallicis dubium suum auferre poterit, quinimò, nisi Legatorum Galliæ, qui Concilio Constantiensi adfuerunt, testimonium in dubium revocare velit, auferre debebit.

38. Ex quibus jam facile est, respondere ad exprobrationem illam, quæ in præsentis argumenti initio à Maymbourgo fuit opposita; quasi Emanuel à Schelstrate Acta Concilij Constantiensis & Basileensis, quæ plusquam à ducentis sexaginta annis pro verissimis habita sunt, inculpando de sui depravatione, atque adulatione, perperam niteretur in controversiam trahere eorundem legitimam & pacificam possessionem trium ferè sæculorum auctoritate firmatam.

39. Ad hanc, inquam, exprobrationem parata est responsio ab eodem Schelstrate sui de scriptis Constantiensibus tractatus pag. 8. reposita, quod nempe Acta & gesta Conitantiensis Synodi, quæ ex manuscriptis indubitata fidei codicibus adduxisset, veritatem contineant, quæ, Tertulliano lib. de præscript. teste, sempiterna quadam res est, cui nemo præscribere potest, non spatium temporum, non patrocina personarum, non privilegia nationum ei præjudicare possunt. Imò Acta, ex quibus Basileenses suam collectionem compilarent, nullibi repugnant cum ijs, quæ Schelstrate ex manuscriptis codicibus attulit, licetque confirmant potius, quod errores

in Acta, prout ex compilatione Basileensium posteritati tradita sunt, irrepserint: sicque cum S. Augustino enarrat. in Psal. 61. dicere licet, quod veritas quidem latere poterit, vinci non poterit. Quare juxta aliam Tertulliani regulam de præscript. dici oportet, in hoc etiam rei statu, id esse verum, quod est prius traditum, id verò extraneum & falsum esse, quod est posterius immixtum.

40. Quà de causâ illud primum Sessionis quartæ Constantiense decretum sub hac verborum formula accipiendum est. *Primo declarat, quod ipsa Synodus in Spiritu sancto congregata legitime, Generale Concilium faciens, Ecclesiam militantem representans, potestatem à Christo immediatè habet, cui quilibet, cuiuscunque status, vel dignitatis, etiamsi Papalis existat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti schismatis.* In quo aded decreto expendendo, discussione singulari dignum occurrit; Quomodo Synodus illa, cum non fuerit convocata per aliquem certum Papam, dici poterit in Spiritu sancto congregata legitime? Quomodo iterum esset Generale Concilium, Ecclesiam militantem representans? Quomodo asseverare poterit, sibi esse potestatem immediatè à Christo? Quomodo quilibet, etiamsi Papalis existeret potestatis, in his, quæ ad fidem & extirpationem schismatis pertinent, ipsi obedire teneretur? Quæ universa tum in proxima conclusione, tum in subsequentibus S. S. discutiemus.

CONCLUSIO.

41. Constantiensis Synodus in statu acephali licet Concilij adhuc constituta, habebat potestatem immediatam à Christo. ad statuendum, quæ ad fidem ac extirpationem schismatis pertinebant.

Explicatur. Hæc equidem conclusio non caret difficultate propter ea, quæ in antecedentibus dixeramus de statu acephali Concilij, quod nempe tota ejus autoritas consistat ex jurisdictionibus Episcopalibus pro publico Ecclesiæ Bono in unum collatis, ex intrinsicâ tamen ratione suâ transcendentali coordinatis ad universale Bonum, adeoque pacem, ac tranquillitatem Ecclesiæ. Quandoquidem igitur jurisdictio Episcopalis formalis, & actualis immediatè derivetur ex Papalis potestatis plenitudine, Episcopos in Pastoralis sollicitudinis partem vocantis. Quomodo jam verificari potest, Concilij Constantiensis adhuc acephali potestatem in his, quæ ad fidem, ac extirpationem schismatis pertinebant, fuisse immediatè à Christo?

42. Difficultatem augere videtur, quod Author Regalis Sacerdotij cit. lib. 2. §. 9. post medium n. 2. disserit: Si, inquit, objiciatur, Concilium Papæ oppositum, adhuc pollere auctoritate quasi Papali sibi à Christo immediatè collatâ, sicq; aded non esse corpus truncum, seu acephalum, cum habeat plenam, integrâq; potestatem. Responderi debere; hæc utique dici, repetiq; sed nunquam probari, nec unquam fore probanda; quippe cum nec unus quidem sacra Scripturæ apex adferri possit, quod

quod hanc plenitudinem potestatis acceperit Concilium acephalicè sumptum; veluti patet ex sanctis Ecclesiæ Doctrinibus, & ex Concilio, ipsam quoque Constantiensi Synodo Sess. 8. ubi apicem potestatis à Christo in Papam, non in Concilium immediatè collatum legi: Petro namque, ejusque Successori, non Concilio dictum esse: *Tibi dabo claves Regni caelorum: super te aedificabo Ecclesiam meam: confirma fratres tuos: si amas me, pasce oves meas.* Quandoquidem igitur Jura nolint, Principis delegatam fidem haberi, nisi suæ delegationis tabulas ostendat; cum delegatio sit Facti. Cap. Cum in Jure. 31. ff. De offic. Deleg. Idcirco nobis credendum non esse, quod Concilio sit plena in Ecclesiam potestas à Christo delegata, nisi tabulas & chirographum Principis, verbum sacre Scripturæ exhibeat: & ideo nullum Concilium, sedente legitimo Papâ, hanc potestatem sibi usurpasset.

PROBATIO I.

In qua ostenditur, quomodo potestas Concilij Constantiensis in statu Papæ dubij fuerit immediatè à Christo.

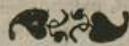
43. Indubitatum namque est, potestatem Episcopalis characteris esse immediatè à Christo, in eoque radicatum esse jurisdictionem Pastoralem, nuncupari solitam radicalem in Corpus Christi mysticum, nempe Ecclesiam, ejusque fideles potestatem Spiritualem, seu Ecclesiasticam: ad quam Paulus Apostolus *1 Cor. 20.* volebat, intentos esse universos Ecclesiæ Præfules, dicendo: *Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei.* In quantum ergo character Episcopalis immediatè à Christo, seu principali causa collatus, intrinsecum, ac essentialem habet ordinem ad Corpus Christi mysticum, in tantum Spiritus sanctus in vi ipsius Episcopalis characteris posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei: quemadmodum etiam vi characteris Sacerdotalis, quâ protenti super Corpus Christi mysticum, ut sic importat fori penitentialis propriam potestatem absolvendi à peccatis. At verò hæc ipsa Sacerdotalis à peccatis absolvendi potestas, in ordine ad peccata mortalia, ut fortiri valeat suum effectum, indiget quidem actuali, seu formali per Episcopum seu Papam concedendâ jurisdictione, & tamen absque hujus delegatione, seu collatione specificâ pro casu necessitatis prodire potest in effectum validæ absolutionis moribundo impendendæ. Sic proinde Pastoralis in characterè Episcopali radicata potestas, ex intrinsecâ naturâ suâ eatenus respicit Corpus Christi mysticum, Sanguine Christi redemptam Ecclesiam, ut in ordine ad actuale sui exercitium secundum viam ordinariam indigeat aliquâ sui morali actuacione, per jurisdictionem formalem & proximam à Papa derivabilem faciendâ. Nihilominus vi ejusdem characteris Episcopalis ex naturâ suâ intrinsecâ respicientis Corpus Christi mysticum, sicque ex substantiali suâ habitudine ordinati ad Universalis Ecclesiæ Bonum publicum, in casu extraordinariæ necessitatis, quæ maximè urget, dum nullum noscitur Ecclesiæ sanctæ Caput Occu-

menicum, pro tunc resultat obligatio providendi publico Ecclesiæ Bono, estque adeo vi ejusdem characteris Episcopalis, & in hoc radicata gubernativa erga Christi Ecclesiam potestatis libera & expedita Episcoporum, ut sic à Spiritu sancto pro Ecclesiastico regimine ordinatorum facultas, ad prospiciendum fidelibus, Ecclesiæque sanctæ in ijs, quæ fidem, ac extirpationem schismatis, atque Capitis certi provisionem concernunt. Quia proinde generalis quædam Episcoporum illo Christi characterè insignitorum, & in hujus à Spiritu sancto ad Ecclesiæ sanctæ regimen ordinatorum congregatio præsentabatur in Synodo Constantiensi, ad schismatis, fideique errorum extirpationem coadunata, rellè dicitur fuisse congregata legitime in Spiritu sancto, à quo scilicet omnes illi Episcopi ad Ecclesiæ regimen, ejusque Bonum publicum erant ordinati, eratque proinde Synodi istius potestas immediatè à Christo, utpote coalescens ex Episcoporum ibi aggregatorum pro publico Ecclesiæ sanctæ Bono, nempe hæresum ac schismatis extirpatione in unum collatis à Christo eua causâ primariâ, unâ & Spiritu sancto immediatè promanantibus characteribus.

PROBATIO II.

In qua ostenditur, quanta ex vi characteris Episcopalis à Christo immediatè competat potestas ad publicum Ecclesiæ regimen, & hujus Bonum universale, pro casu Papæ certi ac indubitati, suo tamen Pastoralis munere debite non fungentis.

44. EO ipso, quod Episcopi vi characteris à Christo immediatè accepti, sint à Spiritu sancto positi ad regendam Ecclesiam, ideoque pro casu necessitatis urgeat ipsos stricta & gravis obligatio ad providendum publico Ecclesiæ Bono, in gravissimum discrimen conjici solito ex hæresibus præcipue, dum Papa vel in his refellendis, seu perveris tranquillitatis publicæ turbatoribus coercendis, esset negligens, vel pravis suis exemplis alios facile traheret in perniciem tum animarum, tum cuiusvis generis pravæ machinationum. Idcirco pro eo etiam Ecclesiæ statu, quo certus ac indubitatus noscitur Papa, urgente præinsinuata, vel simili Ecclesiæ necessitate, obstruuntur Episcopi tam sigillatim, quàm collectim ad quævis remedia non equidem coactiva, utpote sphaeram inferioris authoritatis excedentia, sed directive ad excitandum Papæ officium, instando etiam, ubi opus fuerit, pro Concilij Oecumenici à Papa indicendi convocacione, aliaque opportunè præstando, quæ conducere videri possint ad Ecclesiæ mala averten-
dam, ejusque pacem & unitatem seu conservandam, seu restituendam.

S. III.

In quo examinatur Synodi Constantiensis Sessioe quarta editum primum decretum, quod scilicet de Concilij superioritate non aliter statuatur, nisi Papam superioritate non aliter statuatur, nisi sub restrictione ad statum Papæ dubij & incerti, ac tempus schismatis.

45. **A**udiamus hæc de re Emanuelem à Schelstrate præcitat Tractatus de sensu & autoritate decretorum Concilij Constantiensis disert. 1. cap. 3. ita differentem. Notaveram, inquit, in dissertatione mea cap. 1. art. 2. pag. 41. 42. & 43. quod post fugam Joannis Papæ XXIII. tres nationes credentes, solâ viâ coactionis schisma extirpari posse, tumultuosè concluderant, celebrandam esse Sessionem IV. tumque designaverant duo Decreta eadem Sessione publicanda, quorum primum agit de autoritate Constantiensis Concilij, cui quilibet, cujuscunque autoritatis, licet Papalis, obedire deberet in his, quæ spectant ad fidem, extirpationem præsentis schismatis, & reformationem Ecclesiæ in Capite & membris. secundum verò, quod quicunque, licet Papalis autoritatis exiit, hujus, live alterius Concilij Generalis statuti quoad prædicta obedire contumaciter contempserit, à Concilio puniri possit. & legitimæ poenitentiae subijci. Observavi insuper, his Decretis sese opposuissent Cardinales, aliosque, qui tam constanter resisterunt eorum publicationi, ut consentientibus Nationibus, à primo Decreto ablata sit illa clausula: *Et ad reformationem Ecclesiæ Dei in Capite & in membris*; & secundum Decretum de autoritate coactivâ Conciliorum omnino omissum fuerit.

46. Neque hæc desumpseram ex suppositiis scriptis, seu dubijs quorundam testimonijs, sed ex manuscriptis indubitatae fidei codicibus, Acta Constantiensis Concilij hæcenus inedita continentibus, ex quibus quisque colligere poterat, Cardinales Capitulis Sessione IV. publicandis noluisse subscribere, quinimò die 29. Martij apertè declarasse Regi Romanorum, quod nolabant ad Sessionem IV. die sequenti celebrandam venire, nisi sub conditione: *Quod non fierent, neque statuerentur alia capitula, nisi capitula infra scripta*: cumque die 30. Martij horâ septimâ ante meridiem, convenissent in Palatio Episcopali Constantiensi, Domino Rege Romanorum, Dominis Cardinalibus, & Nationibus, fuisset plurimum super infra scriptis, & alijs capitalibus altercatum, tandem horâ circiter decimâ ante meridiem, inchoatâ jam Sessione, mediante Rege Romanorum, convenisse inter Dominos Cardinales, & Deputatos Nationum: *Divino flamine inspirante, in unam sententiam convenerunt, quod tantum capitula infra scripta in dictâ Sessione statuerentur*. Inter capitula autem inferiùs relata, est primum Sessionis IV. sine mentione: *De reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris*, & non reperitur secundum de autoritate coactivâ Conciliorum, quo Pontifices quoad prædicta obedire detrectantes, legitimæ poenitentiae subijci possint.

47. Quod ex Regesto, hoc etiam constat ex Gestis Constantiensis Concilij, quæ referunt, non Cardinales tantum, sed Legatos quoque Regis Galliarum unum, idemque sensisse, nam inquit Gestis illa, quia die 30. Martij ante initium Sessionis Cardinalibus adhuc non fuerat plene aperta materia agendorum in illa Sessione, nec etiam Ambassadoribus Regis Franciæ, præfati Cardinales, & Ambassadors erant deliberati, non interesse in Sessione, & licet Rex multum instaret apud Cardinales, quod interessent, tandem cum Prælati sederent in Concilio cum Mitris & Pluvialibus, Rex tractavit cum Cardinalibus, & per ejus medium adhibito quodam moderamine in expediendis in illa Sessione, Cardinales consenserunt interesse, & fecerunt, quod etiam intersuerint Ambassadors Regis Francorum, cum quibus Cardinales se conjunxerunt, & illi cum Cardinalibus. Ita Gestis ipsa Constantiensis Concilij, in quibus refertur, omissum fuisse tam articulum: *De reformatione, quàm secundum Decretum de autoritate coactivâ*, prout & duo ista inter Decreta Sessionis IV. in iisdem Gestis relata desiderantur.

Quibus præsuppositis, iterum descendere placeat in arenam certaminis inter dictum Schelstrate & Maymbourgum conditi.

Argumentum Maymburgi.

48. **A**uthor hic præf. hist. suæ pag. 250. ex præinsinuato per Regem Romanorum adhibito moderamine, argumentatur in hunc modum. Nempe quatuor articuli examinandi erant quoad dictum decretum. *Primus*; An Concilium recepisset immediatè à Jesu Christo potestatem, cui Pontifex ipse obedire teneretur in his, quæ spectant ad fidem, & extirpationem schismatis? *Secundus*; An in decreto poni deberet, quod spectat ad reformationem Ecclesiæ Dei in Capite & in membris? *Tertius*; An, quando Pontifex noller obedire, puniri possit? *Quartus*; An hæc omnia æquè bene intelligi deberent de omni alio Concilio Universali, ac de Constantiensi, quod tempore schismatis celebrabatur? Quantum ad primum omnes Nationes facile convenerunt, sed quantum ad alios tres, aliqui, & præcipuè Cardinales, qui volebant quoad hoc saltem Papæ gratificari, sese opposuerunt. Moderamen autem ab Imperatore Sigismundo repertum pro uniendis omnibus fuit, quod Decreto 1. Sessionis IV. non declararentur alij, quàm duo primi articuli, & quoad duos alios, de illis videretur postea, quid sequenti Sessione faciendum esset. Hoc manifestum fit ex Actis manuscriptis nostris, & Manuscripto ipsius D. Schelstrate, &c.

Responsio.

49. **E**manuel à Schelstrate cit. cap. 3. à pag. 54. reponit in hunc modum. Ponamus, Maymbourgum ex Manuscripto meo rectè deduxisse, quod moderamen à Rege Romanorum adhibitum in eo constiterit, ut in Decreto 1. Sessionis IV. statueretur, Concilium Constantiense à Deo potestatem accepisse, cui

quilibet, licet Papalis auctoritatis, obedire reneatur quoad fidem, & extirpationem schismatis: ponamus quoque, duos ultimos articulos de potestate *coactiva*, & de auctoritate Constantiensis Concilii alij etiam Synodis Generalibus adjudicandâ, pro Sessione sequenti relictos fuisse. Ponamus demum, hæc planè constare ex Actis editis & ineditis, Manuscriptis Gallicis & Italicis. Hæcine placitis Illustrissimi Cleri Gallicani convenient, & ad confirmationem declarationis ipsius facient?

50. Dicat, obsecro, D. Maymbourg, si Decretum Sessionis IV. solum restringatur ad Concilium Constantiense, cujus tempore tres de Papatu contenebant, quomodo salvabitur articulus *secundus* à præfato Clero anno 1682. Parisijs editus, & *suprà* à nobis allatus, in quo dicitur, quod de auctoritate aliorum Conciliorum Generalium intelligendum sit Decretum Sessionis IV. neque ab Ecclesiâ Gallicanâ probetur sententia eorum, qui illud ad solum schismatis tempus referunt? Si omnia Acta Constantiensis Concilii tam edita, quam inedita, tam Romæ, quam Parisijs asservata, à quatuor Protonotarijs Concilii Constantiensis conscripta, quam à Basilienensibus compilata innuant, Decretum IV. solummodo agere de auctoritate Constantiensis Concilii tempore schismatis celebrati; quâ ratione, quo fundamento improbari poterit sententia illorum, qui illud ad solum schismatis tempus retulerunt? Quid hic ager D. Maymbourg? Quibus verbis articulum *suprà* dictum quoad Decretum Sessionis IV. salvabit? Ego sanè in dissertatione mea solum monstraveram, Decretum I. Sessionis IV. corruptum, ad manus nostras pervenisse, unde ad summum deduci poterat, ab Ecclesiâ Gallicanâ improbari non posse, qui illud, prout hucusque typis descriptum fuit, dubiæ auctoritatis esse, judicant. At nunc ex omnium Manuscriptorum, & editorum codicum fide etiam constare dicitur, Concilium Constantiense *primo* suo Decretum Sessionis IV. non egisse de Conciliorum extra tempus schismatis celebratorum auctoritate, unde sequitur, neque à Gallicana Ecclesiâ improbari potuisse eos, qui illud ad solum schismatis tempus referunt.

51. Quamvis autem vix dubitem, quin hæc perpensis, D. Maymbourg facile agnosceret, quod Acta à me allata causæ suæ minimè favent, non tamen sibi persuadere debet, quod ab omni difficultate sese extricaverit, dicendo: quod, etiam si verba illa: *Et ad reformationem Ecclesiæ in Capite & in membris*, non fuissent posita in Decretum I. Sessionis IV. id tamen nihil faceret ad punctum difficultatis, quandoquidem re ipsa sint in Decretum Sessionis V. cum nihil referat ad validitatem Decreti, quânam Sessione statutum sit. Huic enim objectioni facile satisfieri potest, cum plurimum faciat pro confirmatione Decreti Constantiensis, quod Sessione V. potius, quam IV. editum sit; licet enim duæ illæ Sessiones ab una tantum ex tribus Obedientijs factæ sint, & in eo convenient, quod plenum robur habere non

possint; in eo tamen Sessio V. differt à IV. quod V. contradicentibus gravioribus de Obedientia Ioannis XXIII. Patribus, celebrata sit, ubi IV. consentientibus omnibus, habita fuit, ut *dissertatione sequenti* fusiùs ostendemus.

Nec quemquam posthæc reperendum puto, quin plurimum interesse judicet, quod Decretum cum clausula *De reformatione solum* Sessione V. publicatum fuerit. Cum enim non agatur de Decretum Concilii Generalis, ad quod omnes fideles tenentur, sed de Decretum Concilii non Generalis, quod ob varias rationes in dubium revocatur, quod plures rationes militent contra illud, eò magis infirmari, necesse est. Ultra rationes autem, ob quas Decretum Sessionis IV. in dubium revocatur, reperitur contra Decretum Sessionis V. & illa de plurium Patrum contradictione: sicque Decretum, quia solum Sessione V. cum clausula *De reformatione* publicatum fuit, minime firmum & dici potest, & dici debet. Itaque non parum interest, quâ Sessione Decretum cum clausula *supradictâ* editum fuerit.

Ex ijs, quæ à Schellstrate hæcenus dicta fuerunt de decreto *primo* Sessionis *quartæ*, jam facile patet, quàm malè concluderit Maymbourg pag. 253. quod scilicet *ipse non debeat corrigere Concilium Constantiense juxta ea, quæ in Manuscriptis à dicto Schellstrate allatis reperuntur, sed hunc contra debere textum juxta sua Manuscripta corrigere.* Hoc namque Maymbourgi dictum quàm remotum est a vero, tam alienum est ab æquo, quippe Schellstrate ostenderit ex manuscriptorum indubitata fidei codicibus, & æqualium Scriptorum testimonijs, non solum dubium esse decretum *primum* Sessionis *quartæ*, sed etiam corruptum ad manus nostras pervenisse, adeo ut emendatione omnino indigeat, & quod facta istâ emendatione, nihil planè ad Conciliorum Generalium, sed solum ad auctoritatem Concilii Constantiensis, tempore schismatis celebrati faciat.

CONCLUSIO.

Decreta Constantiensia *quarta* & *quinta* Sessionis de superioritate Concilii, uti re verâ sunt restricta ad tempus schismatis, & erga Papam dubium, ita si eorundem ulterior extensio prætenderetur, excipi posset; non esse decreta Oecumenica Concilii, ac Synodo Constantiensi nullam fuisse auctoritatem decernendi super Oecumenicâ Synodi, vel Papæ auctoritate.

Explicatur. Quid enim interfit, ut ex fundamentis solidis à Schellstrate hæcenus deductis firmum ac fixum teneatur, *primum quartæ* Sessionis Constantiensis (nam de *quinta* Sessionis decretis examinandis *seq. disquis.* majora adhuc argumenta proferentur) coarctari ad tempus schismatis, atque ad statum Papæ incerti ac dubij, satis constat *ex antecedentibus*. Hoc enim principio firmato, Cleri Gallicani articulus *secundus* eo etiam ex capite

corruet.

corruet, quod super illis Synodi Constantiensis decretis fundet auctoritatem Conciliorum Generalium, quam tamen Vicario Christi nomine, Papæ proprio, non interveniente, minime dici posse Oecumenicâ, *superius* est probatum; acque adeo ex ipsis terminis redditur evidens, si decretum illud Constantiense sit restrictum ad tempus schismatis, sub quo nullus noscitur certus & indubitatus Papa, qui Concilio Generali impertiat suam Apolliticam auctoritatem Christi Vicariam, & Oecumenicam, nullatenus habere locum circa Concilia *completè* Generalia, ac *formaliter* Oecumenica. Quam etiam ob rationem merito improbat in dicto Cleri Gallicani articulo *secundo*, quod Synodum Constantiensem *absolute* & *simpliter* vocet Oecumenicam, utpote quæ sub illis præsertim IV. & V. Sessionis decretis eatenus designabatur characterè Papali, nomen Christi Vicarium in terris præferente, ut ex hujus ceu animæ Concilij, quæ Oecumenicè *formaliter* constitutivæ defectu, ad lumen quasi *materialiter*, vel etiam *dispositivè* denominari poterit seu Generalis, seu etiam Oecumenica, nec adeo, dum eidem non accessit auctoritas Pontificia, eorum confirmatoria, vim habere pollunt sanctionis Oecumenicæ.

PROBATIO I.

In quâ ostenditur, etiam præscindendo à manuscriptis codicibus ex Schelstrate adductis, & insitendo Basiliensium de Synodi Constantiensis Actis compilationi, nec non Cleri Gallicani verbis *secundo* suo articulo expressis, adhuc evinci, quod decreta IV.

& V. ejus Concilij Sessionis sint restricta ad tempus schismatis, & ad statum Papæ dubij.

55. Tenim prætaxatæ Sessionis IV. proloquium extat hæc verbis conceptum: *Hæc sancta Synodus Constantiensis, Generale Concilium faciens, pro extirpatione præsentis schismatis, & unione ac reformatione Ecclesiæ Dei in Capite & in membris fensâ, ad laudem Omnipotentis Dei in Spiritu sancto legitimè congregata, ad consequendum facilius, securius, liberius, & uberius unionem & reformationem Ecclesiæ Dei, ordinat, disponit, statuit, decernit, & declarat, ut sequitur.*

56. Sub quâ verborum formulâ disquirere inprimis lubeat, cum Sessionis *Quarta* ac *Quinta* Decreta sint concepta, postquam Ioannes Papa suam Papatûs cessionem jam fecerat, sed penitentia ductus, Constantiâ clam recesserat, nec adeo quisquam seu certum, seu etiam dubium Apostolici Pontificatus characterem Christi Vicarium præferens intervenerat, quomodo ea Synodus pro tali statu in Cleri Gallicani Declaratione dici poterit Oecumenica, quippe cum istius forma sit ex nomine seu characterè Christi non *per se corporaliter*, sed *per Vicarium suum* interris visibilem præfidentis? Verùm illius dubij reolutio est in promptu, si expendatur, Synodum illam Constantiensem in præfato proloquio in tantum dicere, se pro extirpatione præ-

sentis schismatis, & unione ac reformatione Ecclesiæ Dei in Capite & in membris facere Generale Concilium; ut per hoc manifestè supponat, Synodum ejusmodi pro tali statu substituisse absque certo Capite, imò ad certum Ecclesiæ Caput constituendum, in Spiritu Sancto legitimè congregatam esse. In aperto igitur est, Decreta ejus Synodi pro tali statu condita, non habere locum, nisi in casu schismatis, seu de Ecclesiæ legitimo Capite dubietatis statu. In qua adeo rerum peristati Synodus Constantiensis faciebat Generale Concilium non in *statu consummato ac perfectò*, utpote Vicarium Christi characterem exigente, sed in *statu tendentiæ* ad consequendam unionem ac reformationem Ecclesiæ in membris, & Capite primùm constituendo: sub quâ proinde tendentiâ ita erat Synodus illa legitimè in Spiritu sancto congregata, ut ejus tamen quæ Concilij Oecumenici perfectio, & omnimoda infallibilitas minime subsisteret, quousque tandem supervenisset Vicarius Christi character, Decreta ab ea Synodo condita approbans, suaque municiens auctoritate.

57. Neque verò ista Pontificiæ Christi Vicariæ auctoritatis adjectio latius extendenda est, quàm ipsa Decretorum formula disertis verbis præ se ferat. Sic igitur se habet istius *Quarta* Sessionis præinnotatum Decretum: *Ipsa Synodus in Spiritu sancto congregata legitimè, Generale Concilium faciens, Ecclesiam Catholicam Militantem representans, potestatem à Christo immediatè habet, cui quilibet, cujuscunque status, vel dignitatis, etiamsi Papalis ex stat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad fidem & reformationem Generalem Ecclesiæ Dei in Capite & in membris.*

58. Circa quod proinde Decretum liquidò constat, esse editum pro statu, in quo non erat certum Ecclesiæ Caput. Quomodo igitur Ecclesiam Catholicam non ex membris dumtaxat, sed etiam ex Capite visibili, quo Ecclesia Militans, quoad certitudinem saltem, designabatur, constantem pro tunc representabat? At sicuti Synodus illa non erat in *perfectò* Concilij Oecumenici statu, sed erat in *statu tendentiæ* ad hujus ex Capite Christi Vicario characteris perfectionem; sui que cum legitimo tandem Capite unionem consequendam, sic universalis Ecclesiæ representatio nondum erat *consummata*, sed ejus consummatio quærebatur ex schismatis extirpatione, generali que Ecclesiæ Dei in certo Capite & membris reformatione. In quo proinde statu, clarum est, loqui Decretum: unde sicut nullus dignitatis Papalis characterem cum certitudine saltem præferens tunc existerat, sic Decretum illud nequit intelligi, quod afficiat verum ac certum Papam, quippe cum diserte dicatur, omnem cujuscunque, etiamsi Papalis existat, dignitatis, teneri ad obediendum in his, quæ ad extirpationem schismatis, & generalem in Capite & membris Ecclesiæ reformationem etiam pertinent. Cujusmodi adeo restrictiones aliud non respiciunt, nisi perturbatum illud ex Capitis incertitudine resultans tempus.

59. Et licet fidei dogmatum in Synodo illâ Constantiensi faciendorum obedientia sub eo Decreto exigatur etiam à Papa, uti tamen Synodus illa, sic ejus quoque sanctiones Dogmaticæ pro tunc erant in statu tendentiæ, per characterem Christi Vicarium in terris, haud certò tunc subsistentem, sed ipsiusmet Concilij in hunc finem legitime in Spiritu sancto congregati autoritate, tandè consequendum, quo superveniente, in his, quæ ad fidem pertinent, eatenus succedebat sanctionis dogmaticæ consummatio, ut omni, etiam si Papa lis existat dignitatis, sit in eis obediendum. Cujus tenoris sunt etiam Decreta *Quintæ Sessionis*, uti clarè patet legenti, diserteque in horum prologo dicitur: *Synodus Constantiensis, Generale Concilium (tunc inchoativè, postea autem per certi Vicarij Christi characteris accessum consummativè) faciens, legitime in Spiritu sancto congregata pro extirpatione schismatis ac unione, & reformatione Ecclesiæ in membris & in Capite: ad quem etiam finem, ibidem asseritur, ordinari subsequenti Decreta, ut hinc prorsus manifestum evadat, istas ordinationes esse ad hujus finis mensuram restrictas, ac ordinatas ad eam Oecumenicæ sanctionis consummationem, quæ non nisi ex Summi Pontificis, ad quem constituendum collimabat ea Synodus, mediante Vicario Christi characterè obtinenda esset. Iuxta quem adeò sensum accipi quoque debere dictam Cleri Gallicani Declarationis articulum secundum, liquido constat ex ejusdem verbis proprijs, utpote quibus Synodi Constantiensis Decreta non aliter, quam ex Sedis Apostolicæ, atque adeò Summi Pontificis postea subsecuti comprobatione dicuntur, valere tanquam Oecumenica, siquæ immota subsistere.*

PROBATIO II.

In quâ ostenditur, Concilium Constantiense pro statu IV. ac V. Sessionis non fuisse *strictè*, ac *formaliter* Oecumenicum, seu Generale, nisi cum addito diminutivo *materialiter*, ac *dispositivè*.

60. EX dictis superius constat, quomodo Concilium dici possit Generale secundum denominationem generalitatis tum *formalis*, tum *materialis*. Generalitas *materialis* importat quandam coactionem Episcoporum ex universo Christiano orbe convocatorum, quorum character Episcopalis importat quidem aliquid etiam de *formali* erga universale Ecclesiæ sanctæ regimen ordine quasi *radicali* & *transcendentali* in Ecclesiæ publicâ necessitate, sub schismatis præcipuè tempus ad debitam provisionem universos Episcopos tam *sigillatim*, quàm *collectim* constringente, ita tamen, ut ejusmodi regiminis Ecclesiastici ordo hierarchicus in characterè Episcopali fundatus, nullatenus protendi valeat super Papæ autoritate Oecumenicâ, quin potiùs ista super illius tam aduactione, quàm exercitio *moralis* extendatur. Quamdiu ergo Concilium constat ex

solis Episcopis, quantumvis ex toto Christiano orbe essent convocati, nequit dici perfectè Oecumenicum, vel Generale, nisi vel *materialiter* duntaxat, vel secundum quandam adhuc incompletam *formalem* generalitatis, quæ characteri Episcopali inexistentis, sed quoad sui aduactionem & moralitatem omnimodam supremo Ecclesiæ Capiti Romano Pontifici subordinatæ denominationem: siquidem ex *Matth. 18. capite* si pius jam fuerit à nobis ostensum, quomodo neque prima Concilij Oecumenici ratio subsistat, nisi ex Vicario Christi nomine, Papæ in terris proprio, neque præminentia consummata in fidei dogmatibus decidendis infallibilitatis locum habeat, nisi ad hierarchici Ecclesiæ Corporis Decretum Conciliare accedat Capitis consensus; neque *indefinita* Papali autoritati compar ligandi & solvendi autoritas Apostolis *collectivè* sumptis pro perpetuo Ecclesiæ statu promissa, competere possit Concilio, nisi quæ indivisibiliter & Papam, & Apostolorum in Episcopali characterè successores *collectim*, & in unam Synodum aggregatos complectenti. Quàm parum ergo corpus organicum hominis dici potest humanum, nisi *materialiter* & *dispositivè*, quamdiu ipsi deest anima, seu forma in Esse humani corporis *essentialiter*, ac *formaliter* constitutiva: sic neque Concilium potest *completè*, ac *formaliter* Oecumenicum, seu *generale* denominari, nisi Ecclesiæ Corpus hierarchicum ex Episcopis ac Præsulibus Ecclesiæ in Synodo aggregatis consistens, sit unitum Romano Pontifici seu suo, & sanctæ Ecclesiæ Capiti Universali ac Oecumenico. Quandoquidem igitur Concilium Constantiense pro statu schismatis, & Papæ dubij perinde habendum fuerit, ac si nullius eidem interesset verus Papa, Capitis Oecumenici characterem præferens in facie sanctæ Ecclesiæ, in ò tempore IV. & V. Sessionis ne dubij quidem Papæ character intervenerit, quinimò, ne quidem Episcopi dubiorum Paparum obedientijs diversimodè additi, universi ibi adhuc præterites extiterint, meritò jam sciscitari licet, quomodo pro tali statu Synodus illa uti potuerit titulo Generalis Concilij, nisi quoad generalitatem quasi *materialem*, & *incompletè* duntaxat *formalem*, quæ Episcopali characteri inistam, subsistentem pro tunc sub statu tendentiæ, tum ad omnimodam *materialem* ex duorum Paparum obedientijs coactionem, tum ad perfectam ex Papa certo sufficiens, suisque Conciliaribus Decretis accessuro substitutam *formalem* generalitatem. Sub cuiusmodi adeò restrictione poterat eadem Synodus pro eo statu dici repræsentans Ecclesiam Catholicam militantem, quatenus scilicet Ecclesiæ hierarchicum, sed incompletum & Capite certo destitutum corpus repræsentabat sub ordine tendentiæ ad istam sui ex Capite integritatem recuperandam.

§. IV.

Corollarium.

Operæpretium ducò, ut coronigis loco hîc examinetur, quòd Maymbourgus pag. 217. &

217. & 254. scriptis de Concilio Pisano, ac si quaestionem de auctoritate Synodi Generalis supra Pontificem decidisset pro Concilio. Ita enim iste Author trad. sui hist. cap. 21. cit. pag. 217. scribit de Concilio Pisano. Celebris Doctor Petrus Plaouft unus ex Deputatis Universitatis Parisiensis, quæ tunc maximi apud omnes fiebat, habuit in plena Congregatione longam & doctam orationem, in qua pluribus rationibus probabat, Ecclesiam universalem, & consequenter Concilium generale ipsam repræsentans, esse supra Papam, adjungendo, hæc esse sententiam Universitatis Parisiensis, & cæterarum omnium Universitatum Galliarum. Vix è cathedra descenderat, cum Episcopus Novariensis eam ascendit, & legit altâ voce scriptum, quo declarabatur, centum & tres Doctores, & Licentiatos in Theologia ex ijs, qui Deputati erant ab Universitatibus, convenisse de mandato Cardinalium, ut deliberarent super hæc materiâ, quodque omnes communi voto amplexi essent sententiam Universitatis Parisiensis. Asseverabat enim, quod præter Universitates Galliarum, ita quoque sentiret celebris Universitas Bononiensis, cuius litteræ habebantur, & Universitas Florentina, quæ sententiam suam dederat in scripto a 120. Doctoribus subsignato. Hæc D. Maymbourg ex Actis Pisani Concilij, prout edita fuerunt tomo XI. Conciliorum Philippi Labbei, & tomo VI. Spicilegiorum Lucae d'Acherij, quorum Authorum editiones citat pag. 216. in margine.

62. Cui proinde Maymbourg oppositioni solidis rationibus occurrit Schellstrate; prius tamen, quam de re ipsa iudicet, adferens illas Concilij Pisani editiones inter se plurimum discrepantes. Nam prior minus correctæ, à Philippo Labbeo ex alia anteriori editione Parisiensi exhibita, refert de Petro Plaouft, quod anno 1409. die 29. Maij orationem habuerit, quâ mentem suam de iupremâ auctoritate Ecclesiæ in publicâ Congregatione exposuit, sed addit, quod post orationem attulerit opinionem Universalitatis Parisiensis: Et postmodum posuit opinionem Universitatis Parisiensis, videlicet, quod Petrus de Luna est schismaticus pertinax, & hereticus, etiam accipiendo hæresim propriæ & Iriacæ, præcisus, ab Ecclesia Dei, ejedus à jure Papatus, & privatus, ac per Concilium de factis tanquam talis ejiciendus & privandus, & hæc declaravit pluribus rationibus. Et subiunxit, quod de eadem opinione erant Universitates, Andegavensis, & Tholosana. Ipso autem descendente de Cathedra, ascendit quidam Episcopus Italus, qui opinionem tredecim Magistrorum, & plurium Licentiatorum, & Baccalaeorum Formatorum, ac Universitatis Bononiensis in quadam scheda publicavit, quæ est conformis opinioni Universitatis Parisiensis. Ita Acta Pisana prioris editionis, quæ Lucas D'Acherius his verbis to. VI. Spicilegiorum integrè reddidit ex tribus codicibus Bibliothecæ Gemmeticensis,

63. Decima tertia Sessio fuit die Mercurij 29. Maij, quæ fuit in septimana Pentecostes, in qua post Missam & Initias Magister Petrus Plaouft pro Universitate Parisiensi dixit, & declaravit, opinionem

Universitatis esse, istos duos contendentes debere reputari schismaticos, & antiquati schismatis nutritores, & hereticos pertinaces, firmans auctoritatem Concilij ad decidendam hæc causam, & declarandum, eos esse ab Ecclesia præcisos & abjectos, & eos, quantum opus est, abjiciendos &c. sumens thema suum: Congregabuntur filij Juda & Hierusalem, & ponent sibi caput unum. . . Postea immediatè unus Episcopus Italus, dictus Novariensis, legit quandam schedulam facientem mentionem, qualiter secundum ordinationem Dominorum Cardinalium per D. Cardinalem Mediolanensem fuerunt simul congregati omnes Magistri in Theologia, & Licentiati, & Baccalæi Formati, qui ad dictum Concilium de multis partibus & Universitatibus convenerunt, & inter eos fuerat plena deliberatio super istâ materiâ, & postea in eadem opinionem convenerunt, & concordantes fuerunt, videlicet quod dictos ambos contendentes tenent schismaticos & hereticos pertinaces &c. ut supra. Et omnium & singulorum nomina recitavit, quorum multi sunt Episcopi & Prælati, & faciebant omnes numerum centum & trium. Item postea dixit, quod in eadem opinione fuit Universitas Florentina, in qua fuerunt centum & viginti Magistri subscripti. Idem etiam deliberavit Universitas Bononiensis, quæ de hoc misit litteras. Idem Universitates, sive studij, Aurelianiensis, & Andegavensis & Tholosana per suos Ambassiatores ibidem. Hæc omnino sunt Acta Pisana, quibus usus est D. Maymbourg, ut probaret, Universalitatem Parisiensem, juxta Petrum Plaouft, sententiam tulisse pro auctoritate Concilij supra Pontificem, ejusdemque opinionis fuisse alias Universitates ab Episcopo Novariensi allatas.

Illatio.

64. EX Concilij Pisani Actis præallegatis nullatenus constat, Universalitatem Parisiensem egisse de auctoritate Concilij supra indubitatum Pontificem, sed solum de tempore schismatis statuisse; velut ostendere pergit præcitatæ Schellstrate cit. cap. 1. à pag. 69. Id Acta, inquit, prioris editionis expresse innuunt, dum his verbis referunt Universalitatis Parisiensis opinionem: Quod videlicet Petrus de Luna est schismaticus, pertinax, & hereticus præcisus ab Ecclesia Dei, & ejedus à jure Papatus, ac per Concilium de factis privandus. Acta correctiora per Lucam D'Acherium edita testantur non solum de Petro de Luna, sed de duobus contendentibus Universalitatem Parisiensem sensisse: Debere reputari schismaticos, & antiquati schismatis nutritores, & hereticos pertinaces. Hæc & non alia in Actis Pisani Concilij dicitur Parisiensis Universalitatis sententia per Petrum Plaouft allata, ut videre non possim, undenam D. Maymbourg habuerit, Universalitatem Parisiensem egisse de auctoritate Concilij supra verum, & indubitatum Pontificem. Quo loco enim id habent Acta Pisana? Quibus verbis id testantur? A quo tempore id in memoriâ prodiderunt? Quandonam id in illis legi cœpit?

65. Ante paucos sanè annos nondum id habebant, neque id in ijs legerat Auctor ille, dum libro de magno schismate Occidentis, historiam

riam Pisani Concilij exponendo retulit de Petro Plouff. *Declarabat & confirmabat opinionem Universitatis, quod nimirum duo contententes haberi deberent pro veris schismaticis, qui nutriebant infortunatum illud schisma; quin & pro hæreticis, destruendo, quantum poterant, articulum Symboli, quo unitas Ecclesiæ creditur; & conclusit demum, quod Concilium illos pro talibus habere, excommunicare, & deponere debebat de Papatu, de quo per schisma & hæresin jam exciderant.* Hæc tunc D. Maymbourg, quæ cum ipsis Actis conveniunt, & ex adverso pugnant cum ijs, quæ in recentiori suo tractatu de sensu Universitatis Parisiensis adduxit. Unde pater profecto, Auctorem illum contra fidem Actorum Pisani Concilij scripsisse, quod inter cæteras Galliæ & Italiæ Universitates de illa questione convenerit, cum de ea ab illis tunc actum non fuerit.

66. Neque ad rem facit, quod Concilium Pisanum de duobus contententibus sententiam tulerit, prout D. Maymbourg ex Joanne Launoio, quem ubique in tractatu suo historico secutus est, objicit. Quamvis enim notet ex eisdem Launoij Epistolâ ad Henricum Barrillonium, Concilium Pisanum sententiam tulisse conformiter ad Decretum, quo antea definiverat, sese repræsentare Universalem Ecclesiam, & supremum, ac unicum in terris Judicem habendum esse, ad quem hujus causæ judicium spectabat, sicque depositi fuerint duo de Papatu contententes, quorum unus verus Pontifex erat: negari tamen non potest, quin de singulorum Pontificatu plures dubitarent, indeque neuter contententium pro certo à totâ Ecclesiâ agnosceretur. Et hoc est, quod Universitas Parisiensis in datis anno 1394. ad Carolum Francorum Regem litteris respondit ijs, qui partium studio ducti, unum pro certo & indubitato Pontifice ab omnibus haberi volebant, eoque modo Pontificem suum à judicio Synodi extimere studebant: *Sic certum, inquit Universitas, videte, ne verbo abutimini, qui id certum appelletis, de cuius obscuritate, atque ambiguitate tanta semper fuit, & est apud tantam fidelium portionem contentio.* Ponamus itaque, Pontifices, quos tempore schismatis Romana Ecclesia secuta est, fuisse veros Pontifices, non tamen apud omnes de ijs constabat, & aliæ obedientiæ illos non agnoscebant, unde certi & indubitati tunc dici non poterant: quod etiam in causa fuit, quod plures Orbis Catholici Provinciæ cum Collegio Cardinalium, & Patribus Pisani Concilij, tam ei, cui Romana Ecclesia tunc parebat, quam ejus Competitori obedientiam subtraxerint, & ipsum Pisanum Concilium de duobus contententibus, tanquam de dubijs Pontificibus sententiam tulerint.

67. Falsum itaque est, in Synodo Pisana actum fuisse de indubitato Pontifice: falsum, questionem de superioritate Concilij supra certum & indubitatum Pontificem ibidem decisam fuisse, & de ea Parisiensem Universitatem tunc egisse. Utriusque sanè Obedientiæ Cardinales in illis litteris, quibus anno 1408. Gregorium X. ad Concilium Pisanum convocarunt,

adducunt conclusiones Universitatum Parisiensis & Bononiensis, in quibus solummodo mentio fit questionis de auctoritate Concilij supra duos de Papatu contententes, de quibus propter dubia Facti & Juris ignorabatur, uter verus Pontifex censendus erat. Unde quia illarum Universitatum conclusio fuit: *Quod stante dubio Papatus inextricabili propter dubium Facti & Juris, ne in subversionem fidei Ecclesia sic remaneat divisa perpetuo cum tanto scandalo, & animarum perditione, provisio spectat ad Concilium & Ecclesiam Universalem, ut utrumque, eis non cedentibus, possit à Papatu ejicere.* Ita Universitates Parisiensis & Bononiensis in conclusionibus, quæ ad unam usque agunt de casu duorum contententium tempore schismatis, ut videre licet in Cardinalium litteris apud Lucam D'Acherium tomo. V. Spicilegiorum editis, & à Philippo Labbeo iterum excusis.

Quamvis autem nunc communiter admittatur in scholis, Concilium tempore inveterati schismatis judicare posse de Pontificibus dubijs, & in tempore Concilij Pisani in sententiam illam Italiæ & Galliæ Universitates propenderint; voluit tamen Concilium Pisanum ulterius inquiri, an duo contententes non solum tempore schismatis viverent, sed ipsius schismatis nutritores, & veri hæretici contentendi essent? Cum enim quisque propter hæresin extra Ecclesiam, vel, ut cum Paulo loquar, *foris constituitur*, & inter omnes conveniret, hæreticum ipso factò ab Ecclesia præiudici; voluit Concilium Pisanum inquiri, an dubij illi Pontifices hæretici reputandi essent, ut sub illo etiam titulo tantò certius à Papatus regimine ejicerentur, quanto magis inter omnes constabat, Pontifices à fide devios omnijure Papatus destitui, & re ipsâ privatos censeri.

Tantæ molis erat, tempore Pisani Concilij sententiam ferre in dubios Pontifices, quos tanquam de Papatu colludentes, & articulum fidei de unitate Ecclesiæ non quidem dogmatizando, sed operando, destruentes, ab omni dignitate Ecclesiasticâ excidisse, Synodus judicavit; cuius tamen judicio non acquievit totus Orbis Catholicus, cum plures Provinciæ Gregorium & Benedictum sequi perrexerint, & viri doctissimi sententiam hujus Synodi revocârunt. Nolim hic repetere, quæ Salmanticensis Universitas cum Hispaniarum Ecclesijs pro Benedicto XIII. allegarint, neque quid alij ex Obedientia Gregorij XII. contra Synodum Pisanam scriptum reliquerint. Videri potest Divus Antoninus Archiepiscopus Florentinus, qui parte 3. *Chronicorum* titulo 22. cap. 5. §. 2. uti & in alijs locis omnino contendit, Gregorium malè hæreseos accusatum fuisse, & ideo non immeritò ab illo Joannem Dominicum missum fuisse ad Sigilmundum Imperatorem: *ut cum eo secretè tractaret de modo tenendo in congregando Concilium aliud: ubi ex toto auferretur schisma, quod ubi per Pisanum Concilium, vel Conciliabulum (cum hoc non esset auctoritate alicujus eorum, qui se gerebant pro Pontifice, congregatum) non erit ablatum*

tum ipsum schisma, sed augmentatum, ex duobus, tribus jam pro Papa se gerentibus.

65. Dicit D. Antoninus, per Pisanum Concilium schisma non extinctum, sed adauctum fuisse, eò quòd, ubi ante illud duo duntaxat de Papatu contendebant, post electum in eorum locum Alexandrum V. tres de Papatu contententes apparuerint: ita ut de Occidentem tunc dici potuerit, quod Magnus Hieronymus epistolâ ad Damasum olim de schismate Orientali scriptum reliquit: *Vetustis Occidentem populorum furore collisum, indiscissam Domini tunicam minutatim per frustra discerpisse.* Dicit potuit, post Pisanum Concilium minùs inter multos constituisse, apud quem incorrupta Petri seruarietur successio: licet namque Benedictus, Gregorius, & Ioannes cathedram Petri suam esse dicerent, & unaquæque Obediencia se Petri Successorem sequi assereret, ob dubium tamen Facti & Iuris super Papatu, plures Catholici de tribus contententibus accipites fuerunt. Unde ipsum Constanriense Concilium nunquam induci potuit, ut unum ex illis tanquam indubitatum Pontificem toti Ecclesiæ proponeret, sicut ex Actis & Gestis ipsius statim citandis constat.

DISQUISITIO VII.

Quantum pro Concilij supra Papam superioritate probanda, valeat, decretum Concilij Constantiensis Sessione V. editum?

§. I.

1. AD præsentis ac præcedentis disquisitionis statum melius intelligendum, haud parum conducit, nôsse historicam rei seriem, quæ decretis tum IV. tum V. Sessionis in Concilio Constantiensi ansa & occasio fuit, ex authenticis manuscriptis codicibus descripta à Schellstrate in suis de eisdem decretis tractatùs compendio Chronologico. Nempe Clemens V. in Romanum Pontificem electus, Sedem Apostolicam anno 1305. translulerat Avenionem: sed Gregorius XI. anno 1378. rediit ad Urbem, ubi cum fatis functus esset, Cardinales ad instantiam plebis, Papam Italum petentis elegerunt Archiepiscopum Barenslem, qui se Urbanum VI. nominavit, Cardinales verò Galli, cum tribus Italis, prætexendo, ac sille fuisset per metum electus, Fundis congregati elegerunt Robertum ex Comitibus Gebenensibus, qui Clementis VII. nomen assumpsit, Cathedramque tursus Avenionem transferre conatus est. Ex pluribus M. SS. Codd. Bibliotheca Vaticana, & Actis Pisani Concilij editis tom. 6. Spicilegiorum Lucae d' Acherij, & tomo XI. Conciliorum Philippi Labbei.

2. Ex horum duorum electione ortum habuit magnum & horrendum schisma, cui nullum simile fuit neque temporis diuturnitate, neque causâ & rei dubietate, neque Reg-

norum & Provinciarum divisione. Clementi enim VII. adhererunt omnes Gallia ab Alpibus inclusivè, usque ad Belgium, & Oceanum Britannicum, Scotia, Hispania cum Insulis eidem subditis, Cyprus, Rhodus, & Iannua. Urbano autem paruerunt reliqua Regna & Provinciae, Italia nimirum cum suis Insulis, Germania, Belgium, Bohemia, Hungaria, Polonia, & Anglia. Ex appendice ad Constantiense Concilium tomo XI. Philippi Labbei, & plusquam sex manuscriptis Bibliotheca Vaticane codicibus.

3. Mortuo Romæ Urbano VI. à Cardinalibus istius Obedienciae quarto Nonas Novembris electus est in ejus locum Bonifacius IX. cui anno 1404. successit Innocentius VII. qui, unâ cū Cardinalibus in Conclavi existentibus, se se juramento adstrinxerat ad cedendum Papatu, quoties alterius Obedienciae Pontifex idem faceret. Quòd juramentum præstitit quoque Innocentij Successor Gregorius XII. Anno 1406. mense Decembris in Pontificem electus, sicut & præstitit Avenione Petrus de Luna Benedictus XIII. in Clementis VII. Successorem anno 1394. substitutus. Ex Actis Pisani Concilij, Leonardo Aretino, & Theodorico Niemi Scriptoribus contemporaneis.

4. Gregorio XII. & Benedicto XIII. promissionem cedendi Pontificatui non adimplentibus, Cardinales utriusque Obedienciae ab ijs recesserunt, & duos illos de Papatu contententes ad Concilium pro extirpatione schismatis, & unione Ecclesiæ anno sequenti habendum evocarunt. Ex Actis Pisani Concilij tom. 6. Spicilegij Lucae d' Acherij, & tomo XI. Conciliorum Labbei editis, ubi ipsa Cardinalium epistolæ hæc de re Liburni hoc anno editæ exhibentur.

5. Benedictus XIII. post subtractam sibi per Gallia Regem obedientiam fugit in Arragoniam ad Perpignianum, & se se Concilij iudicio subiectum non esse, respondit. Gregorius verò XII. Senas retrocessit, ad se Concilij convocationem spectare constanter asseruit, ipsosque Cardinales ad aliud Concilium in Provincia Aquilejensi evocavit. D. Antoninus par. 3. Chron. tit. 22. §. 3. & hujus Traict. Dissert. 2. cap. 2.

6. Celebratur ab utriusque Obedienciae Cardinalibus Pisanum Concilium, in quo tantum abest, decisam fuisse quaestionem de superioritate Concilij, ut ne quidem decisa fuerit quaestio de autoritate Concilij supra Papam tempore schismatis. Licet enim Universitatum Parisiensis, & Bononiensis sententia esset, quòd, stante dubio Papatus inextinguibilis propter dubium Facti & Iuris, provisio spectet ad Concilium, & Ecclesiam universalem; Patres tamen Pisani non ausi fuerunt hoc titulo duos de Papatu contententes deponere, sed voluerunt primùm probari, Gregorium & Benedictum ad invicem colludere, & non quidem docendo, sed operando contra articulum Symboli de una Ecclesia Catholica, schisma fovere, eosque proinde tanquam schismatis nutritores, & veros hæreticos censeri debere. Ex Actis Pisani Concilij à Notarijs conscriptis hætenus non